

268 Ft,
határon túl: 1 Euro

MAGYAR TEÁTRUM

XV. évfolyam, 3. szám • 2023. március

A Magyar Teátrumi Társaság havilapja

www.magyarateatrum.hu

Friss hírek a magyarateatrum ONLINE oldalán!

Kadela László – 12. oldal

Táncoló báli cipők - Duna Művészegyüttes

Ahol az álmok véget érnek, ott kezdődik a mese. Tánca öntve, remek Ghymes zenével, Hamupipóke örök történetével, az elveszett és megtalált cipővel, a Duna Művészegyüttes kiváló táncosaival. Úgy, mintha filmet nézne az ember. (14-15. oldal)

Pajtásunk Petőfi

A színpadon egy szabadcsapat. Olimpikonok szabadcsapata. Három évtizede lettek társulat Beregszászban. Még egy évtized sem telt el, s ott találták magukat Moszkvában, a harmadik színházi olimpián. A Szovjetunió rég felbomlott, ők masszívan kitartanak. Társulatalapító vezetőjük, Vidnyánszky Attila most elhozta az olimpiát a Nemzeti Színházba, őket pedig – az otthonukra zúdult háború elől – elrejtette ugyanitt, sőt rendezett is számukra előadást, amivel felléphetnek, akár az olimpián. (10-11. oldal)

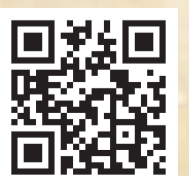

Színházi olimpia az Esztergomi Várszínházban

Három rangos előadást fogadhat az Esztergomi Várszínház a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia programjaiból június 18. és 30. között. Horányi László, a szabadtéri teátrum igazgatója kiemelte: nagy megtiszteltetés számukra, hogy a 35. jubileumi évadukban nézőik így ott lehetnek a világ színházainak ünnepi találkozásán. (22-23. oldal)

Valóság buborékok

A *Csoportterápia* előadása kapcsán beszélgettünk a Jászai Mari-díjas Kovács Frigyes rendezővel, akinek a nevét nem csak a Soproni Petőfi Színház közönsége ismeri jól színművészként. Sokak számára ismerős filmekből is, a soproniak viszont ebben az évadban láthatták az *Isten komédiása* című zenés játékban, az előző évadban pedig *A padlás* című félig mese, félig musical szigorú detektívjeként. Kevésbé tudott, hogy rendezőként legutóbb 2017-ben *A pokoli puncspancs* előadása, az azt megelőző évadban pedig a *Liliom* című Molnár Ferenc-darab fűződik a nevéhez. (6-7. oldal)

Tóték fiataloknak Komáromban

Az ifjúsági közönséget megnyerte Örkény műve és a színészek játéka

A gyermek és ifjúsági közönség ismerkedhetett meg Örkény István legendás művével, a Tótékkal a Komáromi Jókai Színházban. A fiatalokat beszippantotta az író világa, humora és a színészek magas szintű játéka. A produkció rendezője Béres Attila.

A komáromi színház tavaly nyáron mutatta be nagy sikerrel Örkény

István Tóték című tragikomédiáját. Most a fiatal közönség találkozhatott a darabbal. Minden korosztály megtalálta a műben azt, amit el tud vinni magával útravalóul. Különösen az ifjúsági bérleteket fogta meg az előadás humora, a magas szintű színészi játék. Egymást múlták felül a művészek. Hatalmas tapsot kaptak a fiataloktól. Remek hangulatú előadások zajlottak márciusban így a teátrumban, bebizo-

nyítva, a színház képes hatni a fiatalokra, ha megtalálja velük a közös hangot. Komáromba ez most sikerült.

Az Örnagy szerepében Oszlák Péter látható, Tót Lajos szerepét Gáspárik Attila játssza, Tótné Molnár Xénia, Ágika Hostomský Fanni, a Postás Fabó Tibor, Tomaji plébános Olasz István, Gizi Gézáné Holocsy Krisztina, Cipriáni professzor Matusek Attila.

Búcsú Dunai Tamástól

Február 22-én tragikus hirtelenséggel elhunyt Dunai Tamás színművész, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház állandó vendégművésze.

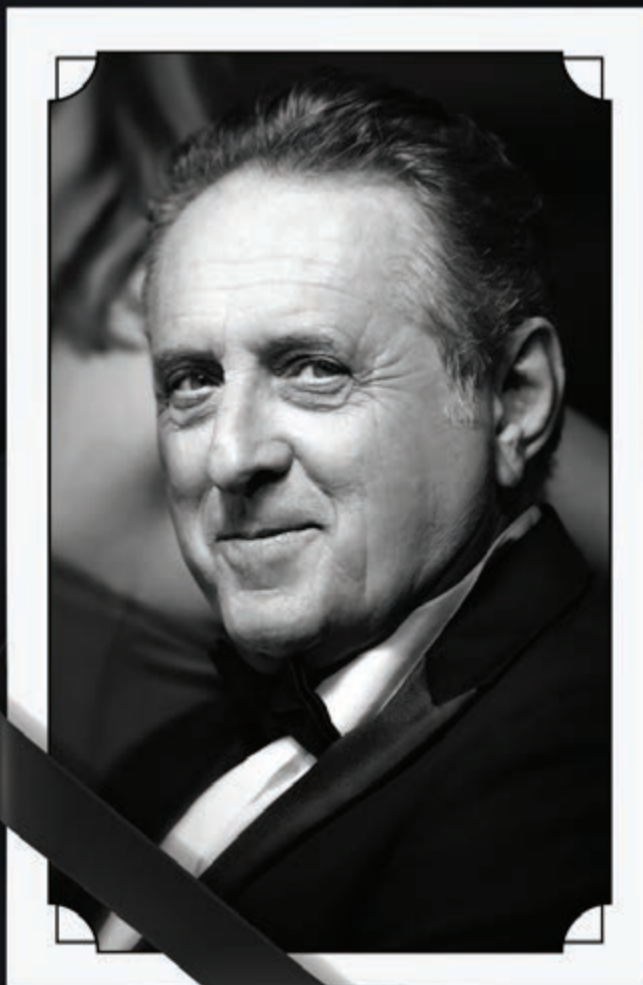
Dunai Tamás. (1949-2023) Tragikus hirtelenséggel elhunyt. A színház a saját halottjának tekinti. Ezek a fájdalmasan ismerős kifejezések mérhetetlen súllyal szakadtak ránk. Ismét hatalmas veszteség ért valamennyiünket, akik A mi kis városunk című darab utolsó előadása óta visszavártuk őt a kecskeméti színházba.

2021 februárjában azt mondtad, Tamás, hogy a temetésed előtti napig dolgozni szeretnél. „Akkor megbeszélem az Atyával, hogy holnapról itt nem érek rá, mert odaát olvasópróbám lesz mondjuk Bessenyei Ferencel, Zenhe Ferencel és Páger Antallal.” Itt, Kecskeméten is olvasópróbád lenne májusban. Biztosan valami egyeztetési hiba történt, mely már helyrehozhatatlan.

Dunai Tamás színművész nyolc hónappal ezelőtt a Halhatatlanok Társulatának tagja lett. Lábnymát a Nagymező utcai Halhatatlanok Sétánya őrzi Budapesten, emlékéért pedig valamennyi kollégája és pályatársa mély fájdalommal, de annál nagyobb szeretettel zárja szívébe országSZerte.

Dunai Tamást a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház és a Madách Színház saját halottjának tekinti. Adj, Uram, örök nyugalommal neki, és az örök világosság fényeskedjék neki!

Fotó: DunaiTamas_gyaszhir

Örkény István Tóték című tragikomédiája az 1967-es bemutató óta a legnépszerűbb magyar drámák egyike. Hatalmas sikerrel játszották szerte a világon, Fábri Zoltán pedig kiváló filmet készített belőle Isten hozta, örnagy úr! címmel. „A Tóték a háborúról szól, a háború, a diktatúrák értelmetlenségéről, a megfelelés értelmetlenségéről, amikor mindenki mást csinál, mint amit szeretne, tudna vagy akarna csinálni... Amikor elkezdtek próbálni a Tótékat, nyilván hatott rám a jelenlegi háborús helyzet, és egyszer csak az történt, hogy jöttek az emberrel szembe ezek a mondatok, és teljesen átértelmezték azt, amit eredetileg gondoltunk. Ez a történet mára egyszerre komikus, egyszerre tragikus, keserűen abszurd vígjáték lett. És ennek per pillanat nem Örkény az oka, és nem is én” – emelte ki Béres Attila, a komáromi előadás rendezője.

Szerzőink, munkatársaink:

Tarics Péter

Csicsely Zoltán

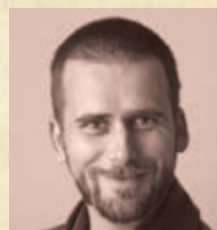
Fekete Péter

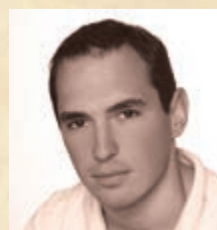
Kovács Attila

Józsa Mihály

Nyári Attila

Ferencz András

Balogh Tibor

Nagyszabású operett készül a Zenthe Ferenc Színház „műhelyében”

A Csókos asszony bemutatója március 24-én este lesz a salgótarjáni teátrum színháztermében, de másnap, március 25-én a Zenthe Ferenc Bérlet közönsége is láthatja majd Pünkösdi Kató szerelmes történetét.

A Zenthe Ferenc Színház új zenés produkciójában tizenkét fős élő zenekar, hat fős kórus és nyolc fős tánckar is közreműködik majd, ezért egy nagyon látványos, egyben könnyed és vidám előadással készül a salgótarjáni teátrum. A rendezői székben ezúttal Kis Domonkos Márk, Jászai Mari-díjas művész ül, aki olyan közönségsikerű darabokat rendezett már a

Zenthe Ferenc Színházban, mint a Tanulmány a nőkről, a Pillantás a hídról, a Káin és Ábel és A tanítónő. A sokszereplős operett dramaturgia Deés Enikő, díszlet- és jelmeztervező a 2022-ben Zenthe Emlékplakettel jutalmazott Pallós Nelli. A zenei vezetésre Fekete Marit, a látványos koreográfia megvalósítására pedig Topolánszky Tamást kérték fel. A Csókos asszony

dalos szereplői között a Zenthe Ferenc Színház társulatának kiváló művészeit láthatják majd a színpadon az alábbi szereposztásban: Bátor Tarpatak - Harmath Imre, Pünkösdi Kató - Simon Kata, Hunyadiné - Kökényessy Ági, Ibolya Ede - Ágoston Péter, Dorozsmai Pista - Pásztor Máté, Kubanek hentes - Albert Péter, Rica Maca - Házi Anita.

Új tantermi előadás született!

A Rómeó és Júlia, valamint az Elveszett és megkerült Jenő, avagy ha baj van, kést teszek a sebbe című előadás után újabb tantermi darabbal bővült a Zenthe Ferenc Színház kimondottan diákoknak szóló repertoárja.

Katona József Bánk bánja gimnazista fiatalok szeme láttára kelt életre a Zenthe Ferenc Színház égisze alatt februárban, Baksa Imre kiváló rendezésében. A darab egészen újszerű megközelítésben, 43 percben mutatja be a dráma-klasszikust, ami igazán impulzív és garantáltan mély benyomást tesz a történekektől olykor csak pár centiméterre helyet foglaló közönségre. A tantermi Bánk bán előadás premierje februárban volt a Salgótarjáni Madách Imre Gimnáziumban, ahol a diákok Litauszky Lillát, Cseh Juditot, Pásztor Mátét, Tűzke Sándort, Erdélyi Gábort és Baksa Imrét láthatták a klasszikus mű szereplőiként. Az előadást a középiskolás diákok a KULTUP program keretében az ország több pontján láthatják majd.

Rendületlenül folytatja tovább országjárását a Zenthe Ferenc Színház!

Dacolva számtalan nehézséggel, de vállalt küldetéséhez híven és nagyrészt a Déryné Program támogatásával 2023 első két hónapjában is nyakába vette az országot Salgótarján színháza.

A társulat január 22-én a magyar kultúra napja alkalmából a Nagykunság fővárosában, Karcagon játszott díszelőadásként Molnár Ferenc örökérvényű darabját, „Az ördögöt”, amelyet néhány héttel később Egerben és Kisújszállás impozáns Vigadó-jában is sikerrel vitt, egyaránt teltház előtt! Január utolsó napjaiban a teátrum népszerű zenés komédiája az „Apácák” is útra kelt, s a Kassai Thália Színház megtisztelő meghívása nyomán összesen hat alkalommal került Márai Sándor szülővárosának magyar bérletes közönsége elé. Dan Goggin darabja Kassa mellett a távoli Királyhelmece is eljutott

az egyhetes felvidéki turné során, ahol a szépség, hálás bodrogközi magyar közönség fergeteges atmoszférát teremtve, igazi örömjátékká sarkallta a hobokeni nővéreket, akik végül ritkán átélethető, nagy ünnepelésben részesültek. Mindamelllett a Zenthe Ferenc Színház másik nagy sikerszériája, a „Tanulmány a nőkről” című zenés retro vígjáték is megkezdte idei előadássorozatát: a februári balmazújvárosi vendéjáték egy bravúros szerepátvételtől is emlékezetes maradt, hiszen a produkcióban ez alkalommal debütált Sikó Koppány, aki már elsőre nagyszerűen formálta meg a csapodár fiatal férj karakterét. Ismét színre került a

hetedik évada műsoron lévő Szent Péter esernyője, amely Pálházán alkotott maradandót, míg Tamási Áron örökbecsű székely népi játéka az „Énekes madár” Zalazentgróton vendégeskedett, közmegelegedésre. A mostani terminusban zárta le évados téli turnéját az „Advent a Hargitán” c. produkció, amely Brassó, Baja, Budafok, Mezőberény, Paks, Hódmezővásárhely és Hajdúböszörmény meghódítása után a szlovéniai magyarság impozáns, Makovecz Imre megálmodta lendvai színházában is szép sikert aratott! Soha rosszabb évkezdést: a Zenthe Ferenc Színház országjárása tavasszal tovább folytatódik!

Szerzőink, munkatársaink:

Tompagábor Kornél

Kiss József

Varga Róbert

Mészáros István

Szabó Anikó (Szaan)

Rákász Judit

Pálfalvi-Pottyondy Nóra

Ádámok és Évák Ünnepe — közeleg Békéscsabán —

Az Ádámok és Évák ünnepe országos kezdeményezésre, évtizedekkel ezelőtt indult mozgalom, amelyhez jó néhány éve Békéscsaba is csatlakozott. Tege Antal, a Békéscsabai Jókai Színház színművésze az esemény mozgatórugója, őt kérdeztük az idei tervekről. Az Ádámok és Évák Ünnepe a Békéscsabai Jókai Színház nagyszínpadán május 15-én kerül sor.

– Mikor, hogyan csatlakozott a Békéscsabai Jókai Színház az országos mozgalomhoz?

– A Magyar Teátrumi Társaság keretein belül elindult Ádámok és Évák programsorozathoz 2011-ben csatlakozott a Békéscsabai Jókai Színház, Józsa Mihály vezetésével. Az idei Ádámok és Évák ünnepének lényege, hogy a város és a megye középiskoláiból jelentkező csapatok megtanulják, bepróbálják, majd előadják Madách Imre: Az ember tragédiája című művének egy-egy színetét. A cél az a folyamat, amelyben a

diákok olvasás, szövegértés, szövegmondás, cselekvés, együttdolgozás és együttjátás segítségével jutnak közelebb a mű, a világ, egymás és önmaguk megismeréséhez.

– Milyen izgalmas előadásokra emlékszel vissza az elmúlt évekből?

– Az elmúlt években hihetetlenül színes előadásokat láthattunk. Minden évben az adott tematikához kapcsolódóan a diákok és a felkészítő tanárok valódi színházi előadásokat hoztak létre. Ebből a színes kavalkádból kiemelni egyet nagyon nehéz, inkább az együttjátás öröme határozza meg a programsorozatot.

– A közelmúltban nem volt lehetőség az Ádámok és Évák ünnepének megtartására, de idén tavasszal ismét fogadjuk az iskolákat. 2023 nemcsak Petőfi-év, nem felejthetünk meg Madách születésének 200. évfordulójáról

sem. Kapcsolódik-e az esemény nagy drámaírókhoz?

– Idén nemcsak azért esett a választás Madách Imre Ember tragédiájára, mert a szerző születésének 200. évfordulója van, hanem azért is, mert ha minden jól alakul, az iskolák által bemutatott színek alkalmasak lehetnek arra, hogy az egész művet előadjuk.

– Újításra, újdonságra számíthatunk-e az idén?

– Az idei évben két újabb díjat is létre kívánunk hozni, amelyek a közösségi médiához kapcsolódnak, ezzel színesítve a programsorozatot. Az egyik A legszórakoztatóbb csapat díja, ez a közösségi médiában való részvételt jutalmazza. A másik pedig Az ember kamerája díj. Ennek elnyeréséhez egy 5 perces videó elkészítése a feladat, ami a próbafolyamatokat mutatja be.

Szilágyiné Szabó Ágnes

Három új darab próbái kezdődtek meg a Békéscsabai Jókai Színházban

Szerelmi történet, mese és Petőfire emlékező mű előkészületei is folynak a Jókai Színházban

Három újabb darab próbáit kezdte meg a Békéscsabai Jókai Színház februárban: az *Országúton* Federico Fellini Oscar-díjas filmjének színpadi adaptációja, amely szívszaggató játékként és cirkuszi „crossoverként” is meghatározható. Kiss József Jászai Mari-díjas rendező a nagy neorealista olasz film nyomán mutatja be a szeretet mindent lebíró erejét az ártatlan, bohókás kis Gelsomina, az őt tanítgató Bohóc és Zampano, a kegyetlen erőművész történetében. A darab főbb szerepeiben Bartus Gyulát, Földesi Ágnes Villót és Czitor Attilát látja majd a közönség.

Az *Égig érő fa* című Benedek Elek-mesét Sente Éva átdolgozásában rendezi meg Herczeg T. Tamás. Viola királykisasszony épp hetvenhét kérés közül válogat (vagy éppen egyiküket sem akarja választani?), amikor hatalmas forgószél ragadja el, és a Sárkány az égig érő fára viszi. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy kevéssel előtte már megismerkedett Kondás Jancsival, aki elhatározza, hogy megmenti a gyönyörű hercegisasszonyt. Szerencsére egy malaca is van, aki jótanácsokkal látja el a fiút. Bartus Botond, Gulácsi Réka és Márki Szabina játéknak egyen-

rangú társa lesz Szirtes Edina Mókusz zenéje.

Németh László egyfelvonásosát, a *Petőfi Mezőberényben* című drámát a Színitanház, az Ifjúsági és Gyermekszínházi Alapítvány, a mezőberényi Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ, valamint a Békéscsabai Jókai Színház közösen állítja színpadra, Czitor Attila rendezésében. A ritkán játszott művet április 11-én mutatják be Mezőberényben, a darab eredeti színhelyén, a békéscsabai Színitanház hallgatóinak előadásában.

Szerzőink, munkatársaink:

A lap tervező grafikusai:

Tölgyesi Tibor

Niedzielsky Katalin

Schütz Péter

Lengyel Tibor

LogoDepo
KREATÍV MŰHELY

facebook.com/LogoDepo

logodepo.hu

Hamarosan kezdetét veszi a 14. SZÍN-TÁR fesztivál

KECSKEMÉTI
Katona József
Nemzeti
SZÍNHÁZ

14.
SZÍN-TÁR

2023. március 23-29.

SZÍN- MŰVÉSZETI
EGYETEMEK
TALÁLKOZÓJA

WWW.SZINTAR.HU

Március végén ismét a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház ad otthont a 14. SZÍN-TÁR, Színművészeti Egyetemek Találkozójának, ahol izgalmas vizsgaprodukciónkat tekinthetünk meg a feltöltő színművészek előadásában.

A téli hideg után mindannyian izgatottan várjuk már a tavasz megérkezését, amikor lehetőségek tárháza áll rendelkezésre, hogy kimozduljunk otthonról: márciusban színházélményekben gazdag napok várnak ránk, hiszen újra kezdetét veszi a nagy sikernek örvendő SZÍN-TÁR, Színművészeti Egyetemek Találkozója.

A programsorozat március 23-án veszi kezdetét, az előadások a Kelemen László Kamaraszínházban és a Ruszt József Stúdiószínházban lesznek láthatók.

Bizonyossággal kijelenthetjük, hogy bárki találhat a maga számára olyan produkciót, amely elnyeri a tetszését, hiszen a műfaji sokszínűségnek köszönhetően a zenés előadásoktól kezdve, a komédiákon át, egészen a tragédiáig került a repertoárra előadás. Olyan neves rendezők munkáit látjuk majd a színpadon, mint Zsótér Sándor, Mohácsi János vagy Vidnyánszky Attila.

Megtekinthető előadások:

- Nagy dalkultúrák (a Színház- és Filmművészeti Egyetem negyedéves zenés színművész osztályának előadása) - varázslatos utazás az orosz románcok, a berlini kabaré, a francia sanzonok és a pesti kuplék világába.
- Titanic vizirevű (a Pesti Magyar Színiakadémia II. éves osztályának félévi vizsgaelőadása) - vad-

romantikus katasztrófaszínház nem kevés zenével.

- Bányavirág (a MATE Kaposvári Campus Rippl-Rónai Művészeti Intézet ötödéves színművész szakos hallgatóinak előadása) - fekete humor.

- Szutyok (az Újvidéki Művészeti Akadémia negyedéves hallgatóinak előadása) - tragikomédia.

- Édes Anna (a kolozsvári BBTE Színház és Film Kar Magyar Színházi Intézetének produkciója) - cseléd noir.

- Komámasszony, hol a stukker? (a The Art művészeti ügynökség és a Pozsonyi Színművészeti Egyetem együttműködésében) - vígjáték.

- János vitéz junior (a MATE Kaposvári Campus, Rippl-Rónai Művészeti Intézet 2. éves Színművész szakos hallgatóinak előadása)

- Figaro házassága (a Színház- és Filmművészeti Egyetem negyedéves prózai színművész osztályának előadása)

- Tűzoltó (a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem másodéves magiszteri színészosztályának előadása) - komédia.

- Parasztopera (a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem negyedéves magiszteri színészosztályának előadása) - zenés tragédia humorral.

A jövő színművészeinek lelkes játéka minden évben elnyeri a közönség tetszését. Igyekezünk úgy összeállítani a programot, hogy ez idén se legyen másképp. A részletek, a műsor, a jegyinformációk, továbbá a fesztivállal kapcsolatos összes információ a SZÍN-TÁR hivatalos honlapján megtalálható.

Bicok Dorina

Új lehetőségek a fogyatékosokkal élők számára

Februártól audionarrált és jelelt előadások is elérhetők a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színházban.

Örömhír a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház számára, hogy újra lehetőségük van akadálymentesített előadásokat játszani: februártól a mozgáskorlátozottak mellett a látás-, illetve hallássérültek is részesülhetnek színházélményben, audionarrált és jelelt változatban elérhető előadásaiknak köszönhetően.

A teátrum a program segítségével a társadalmi felelősségvállalás jegyében hiánytalan művészi élményt és lehetőséget kínál biztosítani a fogyatékosokkal élőknek. A program a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint az EMET támogatásával valósul meg.

Az előadásokról az adott havi műsor megjelenését követően tájékozódhatnak, a lehetőségekről a teátrum jegypénztáraiban érdeklődhetnek.

Feltöltő, korosztályokon átívelő előadások és programok

Tavasz a Veszprémi Petőfi Színházban!

A PETŐFI200 év kiemelten fontos a költő nevét büszkén viselő Teátrum életében. 2023. január 1-én, Petőfi Sándor születésének 200. évfordulóján indították útjára „Minden napra egy Petőfi” versprogramukat, mely egész évben várja a szavalókat, akik szeretnék egy Petőfi verssel megemlékezni a költőről. Ebben a jeles évben nagy álmuk volt az is, hogy azt a Petőfit színpadra varázsolják, akit otthonról elindulva, iskoláin, tudásán és tehetségén keresztül egészen a forradalomig repített a szenvedély, a haza iránti fékezhetetlen elkötelezettség, a mindent elsöprő lelkesedés, és ily módon méltón emlékezzenek meg nemzetünk kiemelkedő, ikonikus alakjáról... PETŐFIFJÚ ősbemutató musicalük számos alkalommal kerül műsorra a tavasz során is.

Generációkon átívelő színházi élmény: A Mézga család c. mesejátékot a nagy érdeklődésre való tekintettel dupla teltházzal mutatták be március közepén! Az előadás nagyszülőkön át egészen a kis unokáig szórakoztat, bemutatja a családot, a szülők és gyermekek kapcsolatát, bájos, mulatságos karakterek párbeszédein,

kis küzdelmein keresztül, miközben sorjázna a szállóigék, és végül egy apró színházi csoda is megszületik. „Ez valami egészen nagyszerű, kivételesen tehetséges munka, mely a mai napig ott él az emberek fejében. Ha generációról-generációra megkérdezzük őket, akkor kiderül, hogy tulajdonképpen a nemzeti kollektív tudatba épült be a történet a maga fordulataival, karaktereivel, gondolataival, vicceivel és természetesen főcímdalával.” – vélekedik a rendező, Szűcs Gábor Jászai Mari-díjas művész.

Áprilisban egy nagyszínházi, egy kamara bemutatóval és a hagyományos Lélektől-lélekig Színház Gyógyító Erejének Fesztiváljával is készülnek. Március elején kezdetét vette Szeretet évaduk ötödik nagyszínpadi előadásának, Florian Zeller: Az apa című keserves bohózat próbafolyamata, mely szeretettel telien és segítőkészen mutatja be azt, amikor a hozzánk szinte legközelebb álló, szeretett ember egyszerre megváltozik, elváltozik, mert a legnagyobb csodákra képes és egyben legbonyolultabb szerve lassan és szelíden összeomlik. A Kálloy Molnár Péter

rendezésében színpadra kerülő előadás végtelen hitre, bölcsességre, feltétlen szeretetre, józan békére tanít. Latinovits-Bujtor Játékszínükben két zseniális énekes, két feledhetetlen hang, egyéniség, Cserháti Zsuzsa és Máté Péter elevenedik meg két gyakorlatos színészük előadásában. A színházkoncert nem csak a két különleges embernek, a köztük lévő különleges kapcsolatnak állít méltó emléket, de mindenki elmerülhet majd az örökké aktuális, mindenkiről, mindenkinek szóló, emlékeket idéző, lelkekig-szívekig hatoló, gyönyörű dalokban.

2023. április 20-23. között rendezik meg Veszprém város egyik kiemelt eseményét, a VI. Lélektől-lélekig Színház Gyógyító Erejének Fesztiválját! Az idén négy napra bővített Fesztivál célkitűzése, hogy olyan programokat kínáljon, melyek a színház, a zene, a képző- és táncművészet segítségével tükröt tartanak, segítenek és irányt mutatnak az emberek számára. Nagyszabású, dalpremierrel egybekötött Léleknyitogató ceremónia, képzőművészeti kiállítások, szakmai beszélgetések, a szlovák, lengyel akadémiaival élő tár-

sulatok sikeres előadásai, ősbemutatók, bőrgyógyászati és diabétesz szűrővizsgálatok, nagyszerű budapesti színházi produkciók, országosan ismert és elismert könnyűzenei előadó, mozgásművészet, könnyűzene... és még sok-sok meglepetés, érdekes program várja az érdeklődőket a négy nap alatt!

A Veszprémi Petőfi Színház minden helyzetben közösségekben a közönséggel!

A Csoportterápia előadása kapcsán beszélgettünk a Jászai Mari-díjas Kovács Frigyes rendezővel, akinek a nevét nem csak a Soproni Petőfi Színház közönsége ismeri jól színművészként. Sokak számára ismerős filmemből is, a soproniak viszont ebben az évadban láthatták az Isten komédiája című zenés játékban, az előző évadban pedig A padlás című félig mese, félig musical szigorú detektívjeként. Kevésbé tudott, hogy rendezőként legutóbb 2017-ben A pokoli puncspancs előadása, az azt megelőző évadban pedig a Liliom című Molnár Ferenc-darab fűződik a nevéhez.

Ebben az évadban egy újabb zenés előadás bemutatására vállalkozott, amelynek próbafolyamatára nagyon kevés idő jutott, több nehezítő körülmény is akadályozta a munkát. Ennek ellenére rendezőként (és olykor színészként is) úgy érzi, hogy akármilyenek is a körülmények, a premier előtt mindig jól jönne még plusz pár nap, hogy igazán tökéletes legyen minden. Véleménye szerint az előadás legnagyobb erénye, hogy a művészek szívüket és lelküket beleadták a próbákba, hogy összeálljon az előadás, és a közönség elismerését elnyerje a Csoportterápia.

Koppány Karina: Milyen gondolatok fogalmazódtak meg önben, amikor elvállalta a Csoportterápia című előadás rendezését?

Kovács Frigyes: Elsősorban rémület lett úrrá rajtam, mert rögtön tudomásomra hozták, hogy ezt egy hónap alatt kell elkészíteni. Egyébként is hadilábon állok a zenés műfajjal, nagyon vegyes érzelmek vetülnek fel bennem. Sok silány színházi zenés darabot láttam már, ezek a rossz élmények inkább nézőként értek. Rendezőként emiatt főleg elővigyázatos vagyok, hiszen nem szeretnék olyan tévútra kerülni, mint amilyen gyenge minőségű előadásokat láttam már. Ezek miatt az élmények miatt a rendezéseimben mindig át akarok lépni a zenés műfaj korlátain, már csak azért is, mert sokszor nem tudom megérteni, hogy amikor egy színész jól, értelmesen beszél a színpadon, egyszer csak minden ok nélkül miért fakad dalra. Ezt nem engedhetem meg magamnak rendezőként, nyomós okot igyekszem találni a miéértjére. Természetesen a Csoportterápia című előadásban is vannak olyan dalok, amiket – ha már nem lehet elmondani csak úgy prózában, mert az érzelmek túlsorodtak – a szereplők elénekelnek.

Azt rögtön tudtam, hogy szeretném a nézőket gazdagítani a látványban – lévén, hogy ilyen szoros határidőn belül, színházépületen kívül egy ilyen különleges (és anyagilag megszorított) helyzetbe kerültünk bele. Úgy gondoltam, hogy kihasználom a lehetőségeinket más téren, látványában a maximumot próbálom nyújtani a nézőknek, hiszen általában a zenés színház szinte kézen fogva jár a spektakuláris külsőségekkel. Az előadást virtuálisan fogjuk fokozni, új tereket hozunk be erre az előadásra, kihasználva a LED-falak nyújtotta alternatívát. A másik elképzelésem pedig az volt, hogy a hat színészen kívül, akik megjelennek a

színpadon, mutassuk meg a Sopron Balett táncosainak tehetségét egy új látószögből, s ezzel dinamikusabbá tegyük az előadást. Ezek a felvételek egyrészt a tudatalattit mutatják, és vannak köztük élő képek is, de erről nem szeretnék többet mesélni, ez legyen meglepetés a nézőknek.

KK: Két különlegessége is van a darabnak: az egyik, hogy ez nem egy megszokott zenés darab, hanem mjúzikel kámedi. Mit jelent ez?

KF: Ez egy geg. Minden embernek vannak lelki terhei, mi ezek közül a színpadon felmutatunk legalább hatot, és szerintem ezekben mindenki magára ismer vagy a szomszédjára. Ezt nem a tragikum oldaláról közelítjük meg, hanem groteszk humorral komikussá változtatjuk, megpróbálunk nevetve átlendülni a nehézségeken, ahogy az életben, a valóságban is sokszor tesszük. A műfaj komédia, de egyformán vannak benne komikus és tragikus elemek, és mindkettő jellemzői egyforma súllyal vannak jelen a darabban. Az előadás sikerére a biztosítékot a minden emberben meglévő aktualitás adja majd meg. A nézőknek (is) egy önvizsgálatra való lehetőséget kínál a Csoportterápia, a közönség nemcsak az előadás alatt ejtethet olykor szomorú, olykor örömkönnyeket, hanem azt gondolom, hogy haza is vihet magával egy kis érzelmi útavalót, és remélem még napokkal, hetekkel, vagy akár hónapokkal és évekkkel később is lesz olyan jelenet, mozdulat, gesztus, színészi játék, ami gondolkodásra készteti majd a nagyérdeműt.

KK: A másik fontos tényezője az előadásnak, hogy a Csoportterápia egy kultúrházban játszódik, az előadás helyzetkomikuma, hogy adja magát a díszlet és a közeg.

KF: Igen, ez voltaképpen ilyen értelemben talán jót is tesz az előadásnak. Ha a színházban játszánánk, akkor építenünk kéne egy művelődési házat a színpadra. Így már maga az előadás akkor elkezdődik, amikor a nézők ebbe a milióbe érve belépnek a Liszt Központba, leadják a kabátot, isznak egy pohár pezsgőt, helyet foglalnak a nézőtérben, ez már mind-mind a Csoportterápia része.

KK: Ha rendezői stílusról és koncepcióról beszélünk, akkor mi jellemző önre?

KF: Én nagyon remélem, az jellemző rám, hogy nagyon odafigyelek a munkatársaimra, hogy belőlük építkezem, nem a saját fejemből akarok mindent megoldani egy előadást, hanem támaszkodom a többiek képességeire, fantáziájára, alkotóképességére. Értékelem az alkotásra való szándékot, hiszen ők nem csak azzal járulnak hozzá egy előadáshoz, hogy megtanulják a szöveget, és lekottázva elmondják azt, amit én gondolok, hanem maguknak is vannak ötleteik. Az én dolgom csupán, hogy ezt a sok alkotóerőt összefogjam, meghúzzam a vektorok eredőjét. Ez egyszerűnek tűnhet így kimondva, de ez nem véletlenszerűen alakul, persze vannak olyan momentumok, amik így jönnek létre, amiket aztán beépítünk az

Valóság-buborékok

Interjú Kovács Frigyesel, a Csoportterápia rendezőjével

előadásba. Sokszor improvizációra építettünk, amelyek a színpadon is megjelennek majd, ezek jól bepróbált improvizációk, ha szabad így fogalmaznom. Eltérőek lehetnek egy-egy alkalommal, a pillanat egy picit része improvizált, de az alapjuk már annyira stabil, jól begyakorolt, hogy ezek csak a bepróbált lehetőségek variációi. Sokszor persze a nézőkre építünk, a reakcióira, velük teljesedik ki az előadás, hiszen a néző jelenlétével válik egészé, tulajdonképpen áttörjük azt a bizonyos negyedik falat is. Az előadásban – lévén, hogy komédia is – nagyon sokat számít a néző mint játszótárs.

KK: Igaz az, hogy a csoportterápia által tudunk változni és változtatni?

KF: Ezt én nem tudhatom, még nem voltam igazi csoportterápián, de azért az az igazság, hogy nekünk, színészeknek könnyű, mert ha úgy vesszük, nekünk folyton csoportterápiában van részünk. Minden próbafolyamat tulajdonképpen egy iszonyatos és kemény, mély önvizsgálat. Önismeretre készít minden új szerep, karakter felépítése.

KK: Mit üzen a nézőknek az előadás a jelenben?

KF: Korunkra nagyon jellemző az elmagányosodás. Buborékokban élünk. A közösségi média használata annyira leszűkíti az emberek érdeklődési körét, mert specifikusan, emberekre szabva áramoltatja az információt, hogy még jobban bezár minket a buborékunkba. Ez az előadás arra próbálja rávezetni a nézőt, hogy a párbeszéd, a személyes jelenlét, a szemkontaktus, mennyire fontos, valamint arra, hogy mennyit számít az empátia, és hogy csak úgy érthetjük meg magunkat, ha előbb másokat is megértünk. Vagy legalábbis megpróbáljuk.

Disztópia, vagy utópia az emberiség jövőjéről? Nehéz eldönteni, melyikhez is tartozik a Kirill Fokin Rex című művében ábrázolt világ, amelyben az emberiség egy államot alkot. Ám ennek a megvalósítása nem kis áldozatok árán valósult meg. A fiatal kortárs orosz szerző elgondolkodtató sci-fi darabja március 10-étől látható Valerij Fokin rendezésében a Nemzeti Színházban.

A darab szerzője, Kirill Fokin Moszkvában született 1995-ben, történelem szakot végzett és politikatudományból doktorált. Már igen fiatalon feltűnést keltett első köteteivel. Főként prózát és drámákat ír. Ma.2016 című művét apja, Valerij Fokin rendezte meg a szentpétervári Alekszandrinszkij Színházban, ennek motívumaiból írta meg a Petropolis című nagyjátékfilmet, amelyet szintén Valerij Fokin rendezett. Színpadi művei az Alekszandrinszkij Színházban és Litvániában, a Kaunasi Nemzeti Drámai Színházban szerepeltek. A fiatal szerző szerint a történelem, a politológia és a politikai filozófia is nagyon jó forrást jelent a szépirodalomhoz. A Rex című darab arról szól, hogy a jövőben egy erős vezető, bizonyos Leewei Kaplan egy államban egyesíti az emberiséget, ám 130. születésnapja előtt, mérlegre téve az életét, azon vívódik, vajon megérte-e a sok áldozat azért, hogy ez a nagy álom megvalósuljon. A szerző szerint Kaplan nagy hős, egy ikonikus figura, aki kíméletlenül, a veszteségekkel nem törődve vezette az emberiséget egy jobb korba, s hogy mindezt elér-

Rex

Szomorú láttelek a máról – a jövőben

Ősbemutató a Nemzeti Színházban

je, önmagát teljes mértékben az ügynek szentelte. Ez a történet a vezetői felelősségről, a politikai hatalomról, de a magányról is szól.

„Nem gondolom prófétikusnak mindazt, ami ebben a darabban van, hiszen az itt feltett a kérdések már korábban is körvonalazódtak, aktualitásuk volt már évtizedek óta.” – mondta Kirill Fokin a 2021-ben megjelent darab kapcsán. „Az érdekel elsősorban, hogyan lehet az emberi lét végességét megragadni, vagy azt, hogy a tetteink milyen nyomot hagynak az időben. Az okok és következmények láncolata az egyik központi kérdés a politológiában, ami számomra meghatározó. A Rex az ember álmáról, vágyairól szól, és főleg arról, mi történik akkor, ha az ember álma megvalósul.” – fogalmazott az író.

A főszereplőt, a legendás ENSZ-főtitkárt Horváth Lajos Ottó személyesíti meg, aki szerint nagyon mai, igazán húsbavágó problémákat jár körül a darab. „A globalizáció

vagy annak elutasítása most is körülöttünk van, ezt a háttérrel festi fel a darab is, csak a jövőbe vetítve. Ezzel nem nehéz azonosulni, hiszen a problémakör benne van a mostani mindennapjainkban.” – emelte ki a színművész. „Leewei Kaplan mérlegre teszi az életét, vajon helyes volt-e mindaz, amit tett, illetve, megérte-e az áldozat, amit hozott? Ezek a dilemmák akár egy művész dilemmái is lehetnek, és még nagyon sokan kérdezhetik meg maguktól, érdemes volt-e feláldozniuk bizonyos dolgokat a céljaikért. Itt, ebben a politikai sci-fiben egy olyan nagyhatalmú embert látunk magunk előtt, aki megvalósította a világegység hatalmas eszményét. A nagy célért folyó harcban viszont mindent elveszített, feláldozta a személyes boldogságát. A darabbeli szituáció a nagy politikai ideát megvalósító hős számvetése az élettel, ebben a helyzetben ő már az emberiség és a saját történetének is foglya.” – mesélte a szerepéről Horváth

Lajos Ottó.

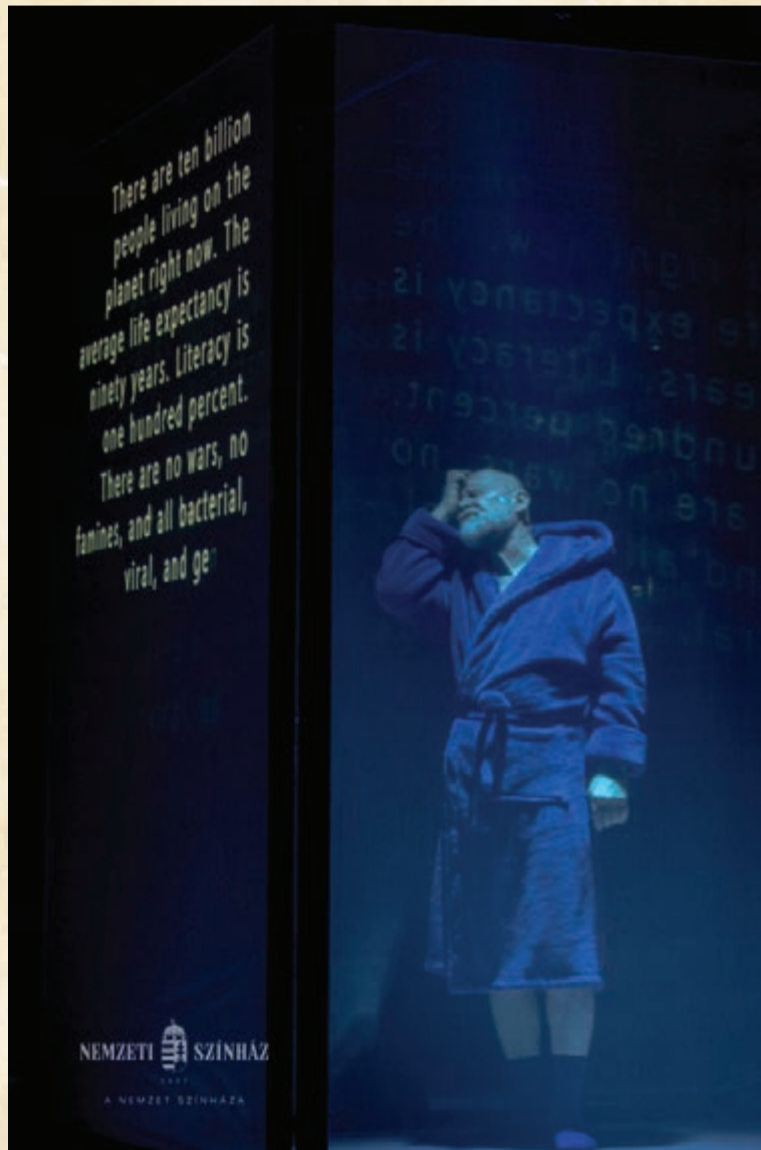
A globális egység illúzió, a legnagyobb probléma, nemzetiségtől függetlenül, bennünk, emberekben van, ma is a politikai ambíció és az önhittség irányítja a világot – állapította meg Valerij Fokin, az előadás rendezője. A szentpétervári Alekszandrinszkij Színház vezetője szerint az előadás arra a nem túl szívderítő diagnózisra épül, hogy az eddigiekhez hasonlóan, a 21. század emberei is egymást ölik, és jó kérdés, mitől is változna ez a jövőben.

„Tíz éve mutattuk be a Svej. Visszatérés című – a MITEM közönsége által is látott – előadást, majd 2019-ben a Sztálin születése című darabot állítottam színpadra, nemrég pedig forgattunk egy filmet Petropolisz címmel – ezek mind arról szólnak, hogy a világunk a megsemmisülés határán mozog. A katasztrófa előérzete lengte át ezeket a műveket, és sajnos mindaz, amit éreztünk, bekövetkezett. Olyan katasztrófális eseményeknek vagyunk

tanúi, amikor az ember nem több ágyútölteknél. Akár egyik, akár másik oldalról, a tragédia jele, ha az embert olyan anyaggá silányítják, ami a politikai ambíciók oltárán feláldozható. A Petropolisz című sci-fink végén – amit a magyar közönségnek is szeretnénk az idei MITEM-en bemutatni – a főhős a kiürített Szentpétervár utcáin bolyong, és találkozik régen elhagyott feleségével és gyermekükkel, mint egy új kor Ádámja. E szimbolikus jelenet is azt sugallja, hogy a világunkat nulláról kell újrakezdeni. Sajnos, ezeket a baljós gondolatokat a most zajló háború kiélezte, és ez érezhető a nézőkön is, hiszen az említett előadások a mai napig műsoron vannak az Alekszandrinszkij Színházban.” – fogalmazott a rendező.

A Rex című sci-fit március 11-én, 18-án láthatták, valamint április 17-én is láthatják még a nézők a Gobbi Hilda Színpadon. A Petropolisz című film a tervek szerint a MITEM-en látható lesz.

ÉVADMUSTRA

A (beregszászi) helység kalapácsa

Pajtásunk Petőfi

A színpadon egy szabadcsapat. Olimpikonok szabadcsapata. Három évtizede lettek társulat Beregszászban. Még egy évtized sem telt el, s ott találták magukat Moszkvában, a harmadik színházi olimpián. A Szovjetunió rég felbomlott, ők masszívan kitarának. Társulatalapító vezetőjük, Vidnyánszky Attila most elhozta az olimpiát a Nemzeti Színházba, őket pedig – az otthonukra zúdult háború elől – elrejtette ugyanitt, sőt rendezett is számukra előadást, amivel felléphetnek, akár az olimpián.

360°. Mondhatjuk, szabályos körkarrier, az önmagába visszatérő egyenes, ha a társulat és vezetője útjának jellemzéséhez pszicho-geometriai metaforát választunk. Ez, persze költőien képtelen, inkább az alpinisztika szótárából merítsünk: szilárd talajról indított csúcstámadások sorozata az élettörténetük. Szilárd talaj a származáshelyük, Nagymuzsaly és környéke, ahol közös éghajlaton fejlődött ki az idegrendszerük: úgy állnak fel zeneszórá, civilben is, egy-egy premier banketten, mintha koreográfiára tennék. Az is. Bármilyen helyzetben, a génjeik ösztánca.

Itt-most szilárd alap ez Petőfihez, aki a felsírásától az eltűnéséig kevesebbet részesült a földi létben, mint eddigi pályáján a beregszászi szabadcsapat. Jelen sorok írója közeli tanúja volt a legutóbbi nagy-kerek évfor-

dulónak. 1973-ban tartottuk a 150. születési bulikat, akkor a hétköznapok forradalmáiraivá akartak tenni minket tanáraink a saját Pilvax-emberük poézise által: ha már nem eshettünk el Segesvárnál, epedjünk békével a kommunizmusért – zengett a sugallat. Most szerencsétlőbb a kor, szabad kimondanunk: nem PC Petőfi – a pajtásunk. Művének elhivatottként keletkezett hányada egy szépreményű kamasz olykor heroikus, máskor szemtelen/szertelen nyelvöltögetése: mind az élethossz, mind a műformajellel tekintet-

ben, a rövidpályás géniuszunk: igazi benyomás-lírikus. Az impressziói előadásához alapjelentésükben használta a magyar szavakat, s e bátor tette révén – Kazinczy Ferenc alatt, mellett és fölött – az irodalmi nyelvünk hatékony/hajlékony fejlesztőjévé vált, ám a művészete egészét egy ségként jellemző kifejezés aligha van. Ezért tűnik fel hozzáadott értéként az a többlet, amit A helység kalapácsa színrevitelekora a nagymuzsaji formanyelv kínál.

Kistérségi hőseposz. Egy vasárnapi szertartás végeztével rázárják

kívülről a templomajtót a település áhítatban elszunnyadt erőmberére. Mire a horkolásából megébred és a harangkötélen leereszkedve kiszabadul, addigra a kocsmában bátorra issza magát a lágyszívű kántor, s vallomásra ereszkedik a kocsmárosné lábainál. Az erőmber szétcsap, majd meglakol. Ennyi a cselekménymagja a négy énekre tagolt, az eposzi műnemet jellemző emelkedettséget imitáló költeménynek.

Kortársai lelkesültség nélkül fogadták az ifjú segédszerkesztő munkáját. Tétélezük fel, hogy a gyorsolva-

sás, a szövegben való elmélyedés már akkor is megmutatkozó hiánya, s nem a tekintélyselem és nem az irigység szülte a fanyalgást. Némi figyelemmel, rögtön az első ének hangulatremtő hexameterei alapján következtethettek a pályakezdő költő eredeti képzetársító adottságára, paradoxonérzékére, s jövendölhették volna benne Csokonai Vitéz Mihály irányának reménybeli folytatóját. Íme!

„A becsukott templomban csend lett;
Nagyobb csend nincs a mocsárok partjainál sem,
Mikor a gén, bíbic s béka elalszik.
Csend vala hát;
Csak két éhes pók harcolt
Életre, halálra
Egy szilvagon-hízott légy combja felett;
De, oh balsors! a combot elejték.
Egy egér fölkapta, s iramlott
Véle az oltár háta mögé
A tiszteletes reverendájába,
S lakomáz vala,
S a pókok szeme koppant.”

Háttérvetítés helyezi a játszó szülőföldjére a gunyoros eposz csataterét. Oldalt, az otthonukból a szabad ég alá kerültek sorsát megidézve, kis embercsoport a sötétben. Megmozdulnak, amint derengeni kezd. Életjelszínház. Vidnyánszky zsigeri, régtől fogva ismert fogása a vehemenciával vészéretet gerjesztő, ám kifejtésében végzethárító dramaturgia. Végzethárítása a komplex komédia. Csúfondáros, deákos

szófacsarás, évődés, incselkedés, viccelődés, tréfa, ugratás, vásári vaskosság; egyszerre gúny, szarkazmus és irónia. A nyugati importból származó, keserves színház rajongói visongva tapsikolnak az elidegenítő, posztdramatikusként beazonosított, szutykos realizmuson, de ugyanők többnyire bamba érdektelenséggel fogadják az önfeloldozás (katarzisz) derűfakasztó változatát. Bő másfél órában ez utóbbi történik itt: vak-történes világháború, amelyben a Márai Sándor fogalma szerint való intelligencia, az elfogadó tapintat az érvényes játékszabály. Abban, a torzulat büszkeségforrás: legyen a falunak süketje, sántája, vakja vagy bolondja – településazonosító stigmák –, olyannak ismeri el mindenki a másikat és ki-ki önmagát, amilyen, s kitérhet bármily kretén ribillió, a helység (közösség) az élehető szutyok fertálya marad.

Vidnyánszky figyelme fokozódni látszik karrierjének eredőhelye iránt. Amint megszokhatta a társulat rajongója, örömmel találkozik a régi ismerőseivel, akik között a szereposztás részben kiszámítható – rangjuk és alkatuk alapján kapják a színészek az szövege szerinti főszerepeket –, részben azonban a szereplőváltás révén keletkeznek az előadásban meglepetés-főszerepek. A Hercegek, grófok, válogatott cigánylegények gúnyájában, például három hölgy – Orosz Ibolya, Orosz Melinda és Vass Magdolna – kacagtatja meg a nagyérdeműt. Még érdekesebb a szerepteremtés alkalmá: az újabb társulati tagok, Cséke Adrienn és Mónus Dóra Erzsóok aszszony eladósorban lévő lányaiként bizonyíthatják rátermettségüket, a színpadi közösségben cselekvéshez szükséges összpontosításukat, ütemérzéküket. Mindennél figyelemre méltóbb ugyanakkor Vidnyánszky társulatépítő figyelmének folyamatosága. Bár a Bíró alakját Petőfi személyévé duzzasztó főszerepben eredetileg ifjú Vidnyánszky Attilát láthatja a közönség, helyettesítőként rendelkezésre áll a Kisbíró-figura. Séra Dániel e.h. Trill Zsolt empátiáját és Rácz József ihletett realizmusát egyesítve magában, eredeti, teljes értékű szerepformálással ajándékoz meg. Hasonlóképpen, a Szűcs Nelli figuraörökségének várományosaként mutatkozik be Márta, A kántor „amazontermészeti” felesége szerepében Polyák Anita e.h.

A rendező Ifjú földije közül, tehát némelyik karaktert formálva (karakterutódként) jelentkezik, mások ígéretes epizodisták. A játék beregszászias kitinvázát azonban a remeklő régiiek alkotják. Szabó Imre (Fejenagy, a helyi kovács, azaz a helység kalapácsa) önironikus darabossága, Ferenci Attila magától értetődő legényessége (macsóság), vagy Sótér István (A helybeli „lágyszívű” kántor) főszerepre érett, resignált apróbölcsként, stílust ad a játéknak. Petőfi technikája mentén haladva, nyomtatékos ismételtetéssel poénna fényezik az arra alkalmas beszédfordulatokat, vagy az idegen szavak eleven szótáraként lapozza fel önmagát a színész: megannyi kacajforrást tárva fel a szöveg alatt. Okkal örvendez munkálkodásukat hallván-látván a publikum.

Balogh Tibor

Képek: Eöri Szabó Zsolt

Március végén ismét a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház adott otthont a SZÍN-TÁR fesztiválnak, ahol izgalmas vizsga-produkciókat tekinthettek meg a nézők a feltörekvő színművészek előadásában.

A téli hideg után mindannyian izgatottan vártuk már a tavasz megérkezését, amikor lehetőségek tárháza áll rendelkezésre, hogy ki-mozduljunk otthonról: márciusban színházélményekben gazdag napok vártak ránk Kecskeméten, hiszen újra kezdetét vette a nagy sikernek örvendő SZÍN-TÁR, Színművészeti Egyetemek Találkozója, immár a tizennegyedik.

A műfaji sokszínűségnek köszönhetően minden néző számára garantált volt, hogy talált kedvére való produkciót a fesztivál repertoárjában. Olyan neves rendezők munkáit láttuk a Kelemen László Kamara-

Márciusban SZÍN-TÁR

Színművészeti Egyetemek Találkozója a Kecskeméti Nemzeti Színházban

színház és a Ruszt József Stúdiószínház színpadán, mint Zsótér Sándor, Mohácsi János vagy Vidnyánszky Attila. Jól ismert klasszikusokkal - Kosztolányi Dezső Édes Annája, Szép Ernő Tűzoltója, Petőfi Sándor János vitéze, Beaumarchais Figaro házassága című darabja - éppúgy találkozhattunk a műsorban, mint ígéretes kortárs darabokkal: Tasnádi István Titanic vízirevüjével, a Pintér Béla-Darvas Benedek szerzőpáros Parasztoperájával, Székely Csaba Bányavirágával, Görgey Gábor Komámasszony, hol a stukker?, valamint Pintér Béla Szutyok című darabjával. Ezen felül varázslatos

utazást tehetek a nézők az orosz románok, a berlini kabaré, a francia sanzonok és a pesti kuplék világába a Nagy dalkultúrák című produkció keretében.

A fesztiválra visszatérő intézmények - a Színház- és Filmművészeti Egyetem, a Pesti Magyar Színiakadémia, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, a Kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem, az Újvidéki Művészeti Akadémia és a MATE Kaposvári Campus Rippl-Rónai Művészeti Intézet - mellett idén új résztvevő színesítette a programot: a Pozsonyi Színművészeti Egyetem, akik a The Art művészeti ügynökséggel közös

produkciójukkal érkeztek Kecskemétre.

Idén is szakmai zsűri választotta ki a fesztiválynyeres előadást. A zsűri tagjai: Tóth Kata, a Kecskeméti Nemzeti Színház dramaturgja, a fesztivál szakmai vezetője, Márcz Fruzsina, a Kecskeméti Nemzeti Színház színművésze, Galambos Attila, a Kecskeméti Nemzeti Színház irodalmi vezetője, valamint Szabó Attila színháztörténész, tanár, az OSZMI munkatársa voltak.

Kísérőprogramokban is bővelkedett az egyhetes fesztivál: minden nap szakmai beszélgetéssel zárult Tóth Kata vezetésével, illetve két

workshopot is szerveztek a rendezvényen résztvevő hallgatóknak: Főző Brigitta mentálhigiénés segítő szakember arra tanítja a leendő színművészeket, hogyan tudnak kiállni magukért, míg Tóth Kata, a fesztivál szakmai vezetője dráma- és színházpedagógiai workshopkal várta őket, hogy új nézőpontokat szolgáltatasson hivatásukhoz.

A 14. SZÍN-TÁR támogatói: Kecskemét Megyei Jogú Város, Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Művészeti Akadémia, Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, FesztiválPortál

Vargabetűk - Néző szemmel

Milyen a színház igazán néző szemmel, nem kritikusként, nem szakmai ítésként? Milyen gondolatok, benyomások, hangulatok fogadják a közönséget egy-egy színházban darabokat szemlélve? Mi jut ekkor az ember eszébe, ha vége egy-egy előadásnak? Ennek szellemében a Magyar Teátrum újság rovatában Varga Róbert, lapunk egyik alapító újságírója látogatja meg az ország teátrumait. Kíváncsi, színházat szerető nézőként ül be a produkciókra. Ezután születnek meg rövid Vargabetűi. Színes kaleidoszkópként, szubjektív módon. Csakis néző szemmel.

Ilyen nincs, és mégis van! - Fővárosi Nagycirkusz: Jégkirályság

"Ilyen nincs, és mégis van!" A legendás szállóige Török László riportertől származik, amikor Egerszegi Krisztina 1988-as olimpiai győzelmét közvetítette. Most ez a mondat jutott eszembe, amikor megnéztem a Fővárosi Nagycirkuszban a Jégkirályság című előadását, mert nem hittem el, amit láttam. Álomszerű élményként kísér azóta. És még mindig nem hiszem el, hogy cserben hagyott a szemem. Inkább elvárásoltak.

Bevallom őszintén, nagyon régen jártam cirkuszban, biztos nagy fejlődésen ment át a műfaj, ám most én leszek ennek a művészeti ágak az egyik legnagyobb rajongója, ha olyan a cirkusz, mint a Jégkirályság előadás. Ámulatba ejtő jégvarázslat, igazi jégcirkusz és fény-show, zenei élmény, álomszerű animáció közben azt vettem észre, tátva maradt a szám. A korcsolyázó légtornászok levegőbe emelkedve gravitációt legyőző bravúrokat mutattak be, az artis-

ták, zsonglőrök csoda-teljesítménye után pedig eszembe jutott Török László győzelmű mondanéja. Amikor pedig a Rippel testvérek megjelentek és dörgő vastaps fogadta őket, Kubala László a legendás labdarúgó jutott eszembe, aki miatt felépült a barcelonai Camp Nou stadion. A szóke, jóképű magyar focista játékára ugyanis annak idején annyi néző volt kíváncsi, hogy nem fértek be a hús, majd hatvanezres létesítménybe sem, és ezért meg kellett építeni egy újat, amely 90 ezer néző befogadására volt alkalmas. A többszörös Guinness-rekorder Rippel Brothers ilyen, képes álmot teremteni. A hunok és a magyarok rettenthetetlen őseit, a Csodaszarvas nyomába eredő Hunort és Magort keltették életre, ők hoznak békét Jégkirályságba, s mentik meg az ott élőket. Ilyen a cirkusz világa, repít és képzeleten túli. Mitologikus. Mesészerű. Regényszerű. Magnetikus.

A Fővárosi Nagycirkuszban látható Ukrán Nemzeti Cirkusz vendégjátéka egy jeges történet. Mesevilág a jó és rossz harcáról, a fényről és a sötétségről, 21. századi tálalásban,

olyan fény és jelmez kavalkáddal, amit a világ bármely pontján megirigyelhetnének a művészek teljesítményével együtt. A különböző, lenyűgöző, lehangoló technikai tudást igénylő számaik mellett ugyanis nemcsak profin korcsolyáznak, hanem olyan szerepeket formálnak meg dramatizálva, amelyek egyben színházi élménnyé teszik az egész történetet. Állatos számok is bekerültek a műsorba. A gyerekek nagy örömeire kutyusok, papagájok is érkeztek a manézsrá, amely 2017 után borult újra jégbe.

Ami pedig teljessé teszi az életre szóló élményt, maga a cirkusz semmihez sem hasonlítható légköre. Amikor az ember nem hisz a szemének, mint 1988-ban Török László, meg egy ország sem hitte el, hogy a 14 éves Egerszegi Krisztina a keletnémet vízi torpedók között olimpia bajnok lehet. A dobogó legfelső fokán állva is majdnem kisebbnek tűnt, mint a németek a második, harmadik helyen. Mert ilyen nincs, és mégis van! Most a Fővárosi Nagycirkuszban átélhető volt mindez. Király élményként a Jégkirályságban.

Táncoló báli cipők - Duna Művészegyüttes

Ahol az álmok véget érnek, ott kezdődik a mese. Tánca öntve, remek Ghymes zenével, Hamupipőke örök történetével, az elvesztett és megtalált cipővel, a Duna Művészegyüttes kiváló táncosaival. Úgy, mintha filmet nézne az ember.

Régi produkciója a Duna Művészegyüttesnek a Hamupipőke, most megújult látványvilággal tekinthető meg. Igazi családi előadás ez a javából, hiszen megmutatja a Grimm testvérek klasszikus történetét, amit apukák, anyukák, nagymamák, nagypapák meséltek a gyerekeknek, unokáknak, s közben a folklorisztikus, etno zenére készült látványos, magas színvonalú koreográfiák (Juhász Zsolt, Majoros Anna nevéhez fűződnek) ámulatba ejtenek mindenki. Sok humor, kikacsintós, kiszólós poénon színesítik a felnőtt szemmel is szórakoztató produkciót,

s közben együtt repülhetnek a nézők a mesék világába, a jó és a gonosz örök párharcait figyelve. Telitalálat a Ghymes muzsikája ehhez a történethez, mert a Duna Művészegyüttes így még jobban meg tudja mutatni a népzene, a néptánc sokszínűségét, s azt, hogy 2023-ban is érvényes tud lenni az a törekvésük: a zene és a tánc határtalan, örök kapocs népek, álmok, mesék, kultúrák között. Autentikusan és kortárs módon ötvözve a stílusokat. Kiemelkedő a produkció jelmezvilága (Túri Erzsébet munkája) olyan színészek, szépek, a karakterek, figurák személyiségét tükrözőek a ruhák, mintha tényleg a mesék birodalmában járnánk egy képzeletbeli világban, ahol a Herceg végül megtalálja a szerelmét, hiába ármánykodik a mostoha és a mostohatestvérek. Rendező-koreográfusként Mucsi János, Juhász Zsolt szerepel a színlapon. Az ő egyik nagy érdemük, hogy remek, feszes, akciódús az előadás, pörög-forog a

cselekmény, nincs üresjárat. Megágyazottak a táncokhoz a helyzetek, s nagyon profik a szereplők jellemábrázolásai, útjai. Miközben a humor, a geg végig megjelenik a színpadon. Akinek volt kedve, a Hamupipőkét farsangkor jelmezben, álarcban tekinthette meg a nézőtérről, s többen éltek is ezzel a lehetőséggel. A végén pedig szívesen mentek fel a gyerekek és szüleik a színpadra közös táncolásra. Gyermeknevetések, mosolygós arcok, fülbemászó muzsika. Hangulat-mágia a színházteremben. Mi kell még ahhoz, hogy az ember egy szép, emlékeztető órát töltsön el a Duna Művészegyüttesrel és egy világmesével? Igazából semmi. A táncoló báli cipők koppanása, a csizmák dobbanása jelezte: ez a mese soha nem érhet véget, akárcsak az együttes 1957 óta tartó története, töretlen szakmai útja, népszerűsége, értékközvetítő küldetése. A Duna Művészegyüttes örök, akárcsak Hamupipőke. Varázslatuk végigkíséri életünket.

Tükör által igézetben - Nemzeti Színház

"Minden szép nőnek joga van, hogy igézetbe ejtsen bennünket." Szép, pátoszos, romantikus gondolat, tetszett is nekem nagyon, ám jön a folytatás: "És ha valakivel előbb akadunk össze, az még nem ok és nem előjog arra, hogy a többit megfossa a szívünkre való éppoly jogos igénytől". Ez pedig már együtt kiadja Don Juan filozófiáját, és egy olyan katarzist adó, bravúr-előadás szellemiségét, fajsúlyos gondolatait, amit ritkán látni itthon, de még nemzetközi szinten is.

Totális színház ez a macedón rendező, Alekszandar Popovszki olvasatában, parádés színészi teljesítményekkel, oszlopos, tükrös díszlet és látványvilág a Nemzeti Színházban. Molière csak azt sajnálhatja, hogy nem láthatja ezt az adaptációt. Vagy mégis nézhetne fentről? Akkor meg felállva ünnepeljen!

Érdekes, mostanában három helyen bukkant fel Don Juan története a színházakban. A Komáromi Jókai Színház és a budapesti Szkéné nagy közös vállalása, kísérelte több feldolgozásból hozott létre egy kortárs előadást, a pécsi teátrum és Nemzeti Színház pedig Molière művére alapozva mutatja be a spanyol csábító sztoriját.

A Nemzetiben nem bíztak semmit a véletlenre. Felkérték Alekszandar Popovszki rendezőt, aki már a Mester

és Margaritával megmutatta a teátrumban, milyen az általa fémjelzett színházi előadás. Tükör az is és nem görbe, nem torz. Keményen kérdező, gondolkodtató, igazságot akaró. Mai, modern, megalkuvás nélküli, ugyanakkor művészi üzenettel bír, nagy téttel zajlik minden a színpadon életre-halálra. Nem könnyű ilyen előadásokat nézni. Bekapcsolnak, nem kikapcsolnak.

A nemzetis Don Juanban alkalmazott tükröket, nagy oszlopokat, hiszen az égbe vitte a hőst, aki visszanezve láthatta a gátlástalanságának árát, drámáit, képmutatásának, bűneinek következményeit. Az égre tekint, Isten nevét soha nem mondja ki, felmentést kér és keres, pokoli dolgokat művel a földön, embert öl, hazudik, csal, amit már-már démoni a lény, cinizmusa, ám ezúttal nem a pokolra jut, hanem az előadás végén az égbe, az örök nő karjaiba. Vagy mégsem oda? Döntse el, ki-ki maga. Nekem is talány maradt. Totális színház ez a javából, sokfajta nyelvvezetettel, modern zenével, érzelemkörutakat megjelenítő, megrajzoló illusztratív mozgás elemekkel, meglepő színpadi ötletekkel. Mikor vagyunk lent és fent, mi dönthetjük el. Öszinte, székhöz szegezhető nagyon mai előadás a Nemzeti Színház Don Juanja. A fiatal színészek briliroznak. Bordás Roland mint címszereplő viszi a történetet, átalakulásai kaméleonszerűek, játéka vetekszik az indián varázslók égen, végtelenen

túl nyúló hatalmával. Remek társa ebben Sganarelleként Rác József - ő másik varázsló, nagy színpadi szellemlovasként, de fel lehet sorolni az összes szereplőt, a női titokzatos, megfejtethetetlen erőtereket, teremtő energiamezőket Százi Juliától, Ács Esztertől, Katona Kingától, Barta Ágnesen át egészen Udvaros Dorottyáig.

Egészen elképesztő tempóban zajlik a játék, olyan, mintha peregne egy film, s mi is részesei lehetünk a snitteknek. Néha gyorsítva mennek a kockák, majd lassulnak, visszafelé mennek. Amikor pedig Don Juan kijelenti, "Nincs edesebb, mint egy ellenálló szép nőn diadalmaskodni", akkor repülhet ki-ki a maga gondolatvilágában akár a múltba vagy jelenbe, saját, akár más életébe. Férfiak ostromolnak nőket, így van már a teremtés óta. Ki a csábító, kit csábíthatnak el és mivel, az minden korban más és más történet. Ami viszont nem változik, az emberi álszentség, és képmutatás. Meg Molière zsenialitása. "Akinek esze van, az alkalmazkodik korának bűneihez" - hangzik el a darabban. Don Juan szellemisége örök körforgásként jár ég és föld között. Köztünk és velünk együtt. Égi tükör általi igézetben, feloldozásra várva.

Varga Róbert
Fotók: Fővárosi Nagycirkusz
Duna Művészegyüttes – Végh Tamás
Nemzeti Színház – Eöri Szabó Zsolt

Petőfi Sándor eposzparódiájának színrevitelével emlékezik a költő születésének 200. évfordulójára a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata. Március 3-án tartotta legújabb bemutatóját a Harag György Társulat: a Petőfi-emlékévé alkalmából a költő eposzparódiáját, **A helység kalapácsa** című művet vitte színre a társulat.

Petőfi A helység kalapácsában kora legkedveltebb irodalmi műfaját, az eposzt parodizálja: egyszerű helyszínt és banális problémákkal küzdő szereplőket választ, de mindvégig odafigyel a kellő pátozusra és az elengedhetetlen eposzi kellékekre. A történet nagyszerűsége épp az egyszerűségében rejlik, ugyanis a romantika korabeli magyar paraszti élet egy szeletét ragadja ki, és emeli hősköteményi magasságokba: tulajdonképpen egy kocsmai verekedés hőstörténetét énekli meg, a történelem legnagyobb csatáit megőrkítő hőseposzok emelkedett stílusában.

Az előadás rendezője két alkalommal dolgozott már együtt a Harag György Társulattal. Béres László nevéhez fűződik a Tél című stúdióelőadás, illetve a Falstaff című nagyszínpadi előadás rendezése is.

„A Harag György Társulat megalakulásának a 65. évfordulóját ünnepelő rendezvényen itt voltunk a feleségemmel Szatmárnémetiben,

A helység kalapácsa

– ne vessünk együtt Petőfivel!

akkor került szóba, hogy jó lenne visszatérni egy közös munkára. Bessenyei Gedő István társulatvezető arra kért, hogy nevezek meg több darabot, amit szívesen színre vinnék a társulattal. Ezek között volt A helység kalapácsa is. A Petőfi-év kapcsán Bessenyei keresett meg,

hogy lenne-e kedvem megrendezni a vígposzt, így kerültem újra a szatmárnémeti színházhoz. Az elkészült előadásban műfajok keverednek minden szinten: zeneszerző barátomat, Cári Tibort, akivel lassan húsz éve együtt dolgozunk, arra kértem, hogy a Petőfi-szövegből az általam kijelölt szövegrészeket különböző stílusokban - musical, blues, operett, tangó - zenésítse meg. Ami nyilvánvalóan egy igazi zenei bravúr, hiszen nem könnyű erre a veretes szövegre - amely olykor hexameteres, máskor meg teljesen szabad versformában van megírva - dalokat komponálni ilyen sokféle stílusban. Ezt a játékoságot követi

a koreográfus, Bokor Attila munkája, akinek az a feladata, hogy ezeket a különböző stílusokat elevenítse

meg a színpadon a koreográfiákban. Márton Erika díszlet- és jelmeztervező szintén ennek szellemében alakítja az előadás látványvilágát, hiszen a színpadkép egy sajátos átmenetet képez az eltűzött népi motívumok és a monumentális giccs közötti. Mind ezen eszközök használata a paródia irányába mozdítja el az előadást” – mondja az előadás rendezője, Béres László.

A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával, a Dinu Lipatti Filharmóniával együttműködésben létrehozott előadást a tervek szerint Szatmár megyében több helyszínen, illetve a közelben, ismert Petőfi-emlékhelyeken is elő fogják adni.

„Forradalmár-költőnket aligha kell bárkinek bemutatni. Sorait az anyatejjel (és anyanyelvvél) együtt szívja magába a gyermek is, népies költészete folklorizálódott. Petőfi nélkül elképzelhetetlen magyarnak lenni. Egy nehezen kivethető dagerotípiáról visszaköszönő, homályos képmásán kívül sosem láttuk az arcát, mégis ismerni véljük még a bajusza kanyarodását is, zsinóros

mentéjét, éles kardjának villanását. Régi barátunk: ismerjük a humorát, tudjuk, milyen ha elérzékenyül, ha indulatos, ha lelkes, hogyan szól szerelméhez, édesanyjához, barátaihoz – életrajzi adatait pedig úgy fújja még a gyermek is, mint a Talpra magyart!

Mi, szatmáriak, régi ismerősünként köszöntjük magukban: tudjuk, hogy Nagykárolyban ismerte meg élete szerelmét, Szendrey Júliát, és – ugyanazon a megyebálon – a későbbi barátot, a „vad grófort”, Teleki Sándort is (akinek költői birtokán mézesheteiket töltötték utóbb a szerelmesek). Szomszédáságunkban, Erdődön házasodtak, az egykori várkapornában álló oltár előtt, amely ma a szatmári püspökök magánkapornájának éke. Megfordult városunkban is néhányszor, ő írt először Szatmár ekkor még épülő, első kőszínházáról is...

A Harag György Társulat alkotóközösségében úgy döntöttünk, mosolyogva, nevetve fogunk rá emlékezni, nézünkkel közösen. A helység kalapácsa vérbő, elavulhatatlan

humorát felidézve és újragondolva e törekvésből sodró előadás született, melyet örömmel osztunk meg közönségünkkel, abban a reményben, hogy halhatatlan (és immár 200 éves) költő-barátunk általa estéről estére újra meglátogatta városunkat – ha másért nem, hát azért, hogy a szatmári közönség önfeledt nevetésében gyönyörködhesen...” – írja az előadás műsorfüzetében Bessenyei Gedő István társulatigazgató.

Az 1844-ben született „A helység kalapácsa” egyike a magyar irodalom legnagyobb nyelvi és stílusi teljesítményeinek. Petőfi hősköteménynek nevezi, de valójában komikus eposz, sőt eposzparódia. A költő egy kocsmai verekedés úgy tár elénk, hogy minduntalan eszünkbe juttatja az eposzi gesztusokat, komikussá torzítva azokat. A mű nemcsak nyelvezetében a szerkezetében parodizál, hanem a történetben megelevenedő figurák cselekedeteivel is tükröt tart a mindenkori társadalmunknak: hiteles karikatúrát nyújtja az időtlen magyar civódásnak. Amennyiben az írott műben a szerző saját korának hősköteményeit pellengérez ki, a műfaj sajátos, cikornyás, dagályos stílusát, amely akkortájt nagyon elharapózott irodalmunkban – úgy a Béres László által létrehozott előadás korunk előadóművészetének visszásáig mutat rá.

Kisebbségi Színházi Fesztivál Komáromban

Hontalanítástól Strahinić bánig

Megrendezik az I. Kisebbségi Színházi Fesztivált a Komáromi Jókai Színházban március 26. és 31. között. Minden előadás más és más módon mutatja be a kisebbségi létformákat, legyen szó a múltbéli traumák feldolgozásáról, viszonyokról a nagy közösséggel, vagy a szociokulturális közeggel.

A nyitónapon, március 26-án (vasárnap) a Komáromi Jókai Színház és a pozsonyi Színház- és Filmművészeti Egyetem közös előadását, Georg Büchner Woyzeck című drámáját láthatják Béres Attila rendezésében Oszlák Péter címszereplésével, bravúros színészi alakítások sorával. A komáromi előadás abban különleges az ingyencsínházrajongók számára, hogy Pilinszky János versei is elhangzanak benne.

Az Ifjú Szivek Táncszínház Hontalanítás című formateremtő

előadását nézhetik meg a nagyszínpadon március 27-én (hétfőn) este hét órakor a Komáromi Jókai Színházban. A gondolatébresztő, hatalmas sikerű produkció a ma is Szlovákia területén élő magyarság hagyományos tánc- és zenekultúráját dolgozza fel gondolatébresztően, látványosan, katartikusán a kirekesztés és kirekesztettség témakörében.

Az eperjesi Alexander Duchnovič Színház Leonyid Andrejev Szeresd felebarátodat (Láska k blížnemu) című szatírjával érkezik a fesztiválra március 28-án (kedden) délután négy órakor. A Benkő Géza Stúdiószínpadon meglevenedő történet több értelmetlen szituáció rejtvénye, s kiderül az is, ha egy férfi a mélybe akarja vetni magát, miért gyűlnek össze az emberek, hogy lássák az esését.

Petőfi Sándor A helység kalapácsa című népszerű elbeszélő költe-

ményéből készült előadással jön az eseményre március 28-án (kedden) este hét órakor a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház. A beregszászi társulat és a Nemzeti Színház közös produkciójának rendezője Vidnyánszky Arttila, aki teátrumot, illetve elődjét alapította. A háború miatt hazájukat elhagyni kényszerülő színészek miközben önfeledten, szellemesen komédiázva életre keltik a legendás hősokeket: szemérmes Erzsókot, Fejenagyot, a kovácsot, Haranglábat, Bagarját, Vitéz Csepü Palkót, Mártát és a lágyszívű kántort, utalnak arra is, mi zajlik a lelkükben a jelenben, otthonuktól távol.

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulat és a Yorick Stúdió Bódi Attila Lázadni veletek akartam című kortárs drámáját hozza el a rendezvényre március 29-én (szerdán) este hét órára a Benkő Géza Stúdiószínpadra. A tör-

ténet a Ceaușescu-diktatúra utolsó heteiben játszódik, a sötét és reménytelen időszakot kamaszhősei szemén keresztül mutatja meg a szerző.

Az Egressy Béni Városi Művelődési Központban március 30-án (csütörtökön) délután öt órától látható a Szívhangok Társulat Meseghetne másképp... című előadása. Az elgondolkodtató, sok kérdést felvető és megnyitó darab a szociodráma és a dokumentarista színház eszközeivel elsősorban arról mesél, milyen ma roma nőként gyereket szülni Magyarországon. A produkció egészségügyi dolgozók, szülészeti aktivisták, roma és nem roma nők személyes történeteire épül.

A kassai Thália Színház a Szentivánéji álom című vígjátéka látható március 30-án (csütörtökön) este nyolc órakor a Komáromi Jókai Színházban. Szerelmi sokszögek, vágyak, bonyodalmak, hatalmi harcok

és Pukk a nyughatatlan manó álomként mind együtt a mában, no meg az örök shakespearei rejtelmes világban. Matusek Attila fiatalos rendezésében, kiváló színészi alakításokkal látható a produkció most.

A Szabadkai Népszínház Magyar Társulata mutatja be Banović Strahinja/Bánovity Sztrahinya című kétnyelvű előadását a Komáromi Jókai Színházban március 31-én (pénteken) este hét órakor I. Kisebbségi Színházi Fesztivál zárásaként. A különleges produkció Öreg Milija hőskölteménye, amelyet Vuk Stefanović Karandžić jegyzett le és Borislav Mihajlović Mihiz drámája alapján készült sok zenével, énekkel. Az adaptáció és rendezés Mirko Radonjić munkája. A Strahinić bánról szóló történet a montenegrói népköltészet egyik gyöngyszeme. A produkcióban magyarul és szerbül is lesznek részek, jelenetek.

„Elengedtem azt, hogy állandóan a külső reflexió számítson”

Interjú Mercs Jánossal

A cukrászdában előre mosolyognak rá. – Mit adhatok? – kérdezi a pultos hölgy. – Esetleg balfácánt vacsorára? Úgy tűnik, hiába választottunk külső helyszínt az interjúhoz, a színház vonzaskörzetében maradtunk...

– Fontosak számodra az efféle visszajelzések? Vagy inkább így kérdezem: milyen vélemény az, ami igazán számít?

– Jól esik, ha a nézőktől hallok, hogy tetszett nekik a darab, amiben játszom, és szeretnék még egyszer megnézni, vagy hogy alig várják, hogy sikerüljön jegyet szerezni a Játék a kastélybanra. Ezek mind jól esnek, miközben megtanultam fenntartásokkal kezelni, hiszen sokszor olyan előadáshoz is gratulálnak, ami szerintem kevésbé jó. Ilyenkor szétvárom a karomat. Próbálok egyformán komolyan venni, amikor dicséretnek, és amikor kritizálnak.

– Az utóbbiban is van részed?

– Egy-egy munka kapcsán általában megkérdezek egy kollégát vagy olyan embert, akitől őszinte választ várhatok. Fiatal színészként követtem el olyan hibákat, hogy előadás előtt közvetlenül olvastam el egy-egy kritikát, és nem volt kedvem bemeni játszani. Vagy mert baromságokat írt az újságíró és nem volt köze a valósághoz, vagy mert igaza volt. De már edzettebb vagyok, és már én is minősítem a fejemben a kritikust, és nem veszek mindent olyan komolyan. Igyekszem magamban megtalálni a mércét.

– Ez az edzettség mikorra érik be az emberben?

– Úgy negyven körül elengedtem azt, hogy állandóan a külső reflexió számítson. Már nem akarok annyira megfelelni.

– Most engedj meg mégis egy személyes megjegyzést: az utóbbi években játszott számos szereped közül az első, amiben eszembe jutsz, a Don Quijote. Tiltakozol ez ellen, vagy az a szerep számodra is különleges volt?

– Valamiért nem volt olyan, mint a többi, egy fontosabb pont volt, egy fontosabb előadás. Hogy ez mitől alakult így, az nagyon sok kis összetevőtől függ, és nem is tudom pontosan, de valóban kiemeltebb ügyé vált, mint általában egy előadás. Nem mintha egyébként félvállról venném a munkáimat.

– Már az elején láttad, hogy ez más lesz, vagy közben alakult úgy?

– Hogy milyenre sikerül egy

előadás, egy színpadra adaptált regénynél még bonyolultabb folyamat, hiszen annyi felé el lehet vinni egy ekkora művet. De akár drámákra is igaz ez: az, hogy kivel dolgozol együtt, a rendező, a kollégák, milyen állapotban talál meg a feladat, ezek egyre fontosabbak. Semmire sem garancia egy jó drámában akár egy jó szerep sem, mert ott megvan az a veszély, hogy megmaradunk a szöveg kiszolgálásánál, és nem lépünk túl rajta, jó értelemben.

Ilja Bocsarnikovsszal (a Don Quijote című előadás rendezője) már korábban is dolgoztatok együtt.

Körülbelül tíz éve játszottuk a Hogyan nevezzelek című darabot, akkor ismerkedtünk meg. Állítólag meg is kérdeztem tőle olvasópróbán, furcsa hangszíjjal, hogy „te választad ezt a szöveget?” Mert hogy nem a világirodalom legjobb szövegét hozta el. Fiatal srác volt, nem ismertük. Aztán utólag már nem meglepő módon, nagyon jó előadás született belőle. Majd jött a Három nővér, ami szintén nagyon kedves volt a szívemnek. A negyedik munka volt ez velem, de addigra már bíztam annyira benne, hogy reméltem, jó előadás születik belőle, de nem lehetett azt még az elején tudni.

– Mikor megkapod a szereposztásokat, általában meglepődsz, vagy ezek egyeztetés révén születnek?

– Nem tudok rólok előre, egyszer csak látom az emailt. Most a Makbetteknél meglepődtem. Valamit képzelt az ember magáról, mások meg mást látnak benne. A Don Quijoténél nem ért váratlanul, életkorban, karakterben illett hozzám, de a Makbetteknél magamban kiosztottam már a saját verziómat, és abban nem én játszottam volna.

– Általában van saját verziód?

– Igen, összerak valamit az ember az alapján, hogy mit gondolsz, mit gondolnak rólad... Hét-nyolc éve azt hittem, hogy Mercutio szerepét fogom megkapni a Rómeó és Júliában, és rosszul esett, hogy azt Kiss Geri (Kiss Gergely Máté – a szerk.) kapta, de máskor meg jó, hogy nem úgy látnak, ahogyan te saját magadat.

– Mennyire befolyásolja a játékkedved, ami általában a színház körül zajlik itthon Magyarországon? Foglalkoztat a téma vagy kizáród?

– Abszolút foglalkoztat, követelem, pont azért, mert kinek van joga vagy kinek a kötelessége ezekben a kérdésekben véleményt formálni, legalább magamban vagy szűk környezetemben, ha nem nekem, aki benne él? Figyelem például, hogy

egy ilyen energiaválságos dolgot hogy dolgoznak fel különböző színházak, mit mond az államtitkár, stb... Vannak dolgok, amik felboszszantanak, máskor meg örülök, ha valami jó dolog történik.

– Szerinted mennyire fontos, hogy egy színház beengedje a színpadra az aktuális közéleti témákat?

– Hogy milyen darabokat játszunk, az nem rajtam múlik. Az adott munkában próbálok meg a legjobb lenni, abban van oroslánrészem. Én talán több aktuális darabot csinálnék, bár ezzel is óvatosságnak kell

lenni, mert az se jó, ha azt látjuk a színpadon, amit az életben is látunk. De örülök, amikor egy Finálé az utamba akad, vagy én az ő útjába, szükség van olyan előadásokra, ami ennyire aktuális, hétköznapjainkban élő problémákat feszeget.

– Aktualitását tekintve a Makbett olyasmi helyet foglal el számodra, mint a Finálé?

– Van bennük közös e tekintetben. A Makbetteknél viszont saját magammal vannak problémáim, és ez nekem fontosabb, mint hogy milyen közéleti üzenete van.

– Mi a gond?

– Nem vagyok elég jó benne. Előadásról előadásra próbálkozom mondatok, jelenetek, pillanatok újrafogalmazásával, mert nem érzem elég pontosnak, amire jutottam a premierig, néhol nem elég erős.

– Az abszurd humor teszi nebézzé a játékot?

– Inkább az, hogy mennyire kell lélektani alaposággal mondani egy-egy szöveget, vagy mennyire kell inkább eltartani magunktól. Mindig az az alapvető kérdés, hogy honnan fogalmazod meg a pillanatot, mi van

mögötte. És el lehet mondani sokféleképp, de ha nem elég jó, amire gondolsz mögötte, nem lesz hatásos.

– Karakterben avagy egyes jelenetekben gondolkodsz?

– Inkább egyes jelenetekben, mert az, aki beszél a színpadon, azt sokszor egy hajszál választja el attól, aki most itt beszél. Vannak persze karakterisztikai dolgok, amikor tudom, hogy csavarok magamon egy kicsit. Szakmai kérdések ezek, de nagyon közel vannak a személyes kérdésekhez. Ez színház.

– Sok komikus szerep talált meg az utóbbi időkből. A Balfácánt vacsorára, a Játék a kastélyban, az Őszintén szólva... ennek örülsz, vagy untat inkább, mert nagyjából egyformán kell csinálni?

– Nem nagyon lehet egyformán csinálni. Karakterben elég más mindegyik. Örülök az ilyen szerepeknek, ugyanúgy örülök, mint egy komolyabb szerepnek. Kapcsolódni talán könnyebb ezekhez, bár ezt menet közben nem mindig így érzi az ember. Nagyon pontosnak kell lenni. A Balfácán vesz például legjobban igénybe fizikailag, szellemileg, szövegileg. Olyan sok színészi váltás van benne, hogy az nagyon sok energiát kíván, miközben egy ugrálás vicces embert alakítok... És van egy sznobéria, hogy a szakma az ilyen darabokra azt mondja, hogy hol van ez a Szentivánéji álomtól? De én ezt például nagyon szeretem a vidéki színházban, hogy ennyire sokfélét lehet játszani. Egy művészszínház talán behatároltabb.

– Nincs is benned elvágódás?

– Ez időszaktól függ. Az utóbbi években jól vagyok használva, úgy érzem, megmutathatom, amit tudok, és néha azt is, amit nem (nevet). Ezzel együtt van mindig egy kíváncsiság a színészen, hogy hogy állná meg a helyét itt vagy ott, de ritkán jut eszembe ez a kérdés.

– Mennyire van idő, energiád mostanában saját szakmai projektekre?

– Kevés van sajnos, de mindig vannak terveim, mit csinálnék szívesen, ha lenne időm... Van egy-két történet, könyv, film, amik nagyon érdekelnek. Nem eveznék rendezői vizekre a klasszikus értelemben, nem tudnék megcsinálni bármit, csak van egy-két sztori, ami izgat.

– Ezek szerint sokat olvasol.

– Sajnos nem annyit, amennyit szeretnék. Egy norvég sztáríró regényfolyamába kezdtem most bele, nagyon érdekes, mert a saját életét írta meg. Szeretem az ilyen történeteket, amik nem szólnak semmi különösről.

– A filmzés világa nem vonz?

– Adódik időnként pár nap forgatás, de azért eléggé más szakma, más eszközökkel kell dolgozni színpadon és filmen, és úgy érzem, egyelőre én a színpadon vagyok otthon.

Játékosan tanulni a kutyáktól

Interjú Petró Eszterrel

A Fővárosi Nagycirkuszt működtető Nemzeti Cirkuszművészeti Központnak az egyik legfontosabb vezérelve az állatokkal történő helyes bánásmód. Ez nemcsak a porondon szereplő állatok és trénerek közös munkájára, hanem az edukációra is kiterjed. Az intézmény szakemberek bevonásával két program – rendhagyó cirkuszpedagógiai órák és Cirkusz Kommandó – által is megmutatja a fiataloknak az állatokkal történő helyes bánásmódot. Az interaktív foglalkozásokról és hatásaikról Petró Eszter etológussal, állatrénerrel, kutyakiképzővel beszélgettünk.

– **Mi a célja a Tanulj a kutyáktól a kutyákról foglalkozásoknak?**

– A felelős állattartást mutatjuk be gyakorlati példákkal, játékos formában. Általában a gyerekek is tisztában vannak az állatok – elsősorban a kutyák – tartásának alapjaival: a rendszeres séta, az ápolás és az egészségügyi ellátás fontosságával. Azonban ezeket mindenki akkor fogja alkalmazni, ha kialakítjuk bennük az állatokhoz való jó hozzáállást. Ezért a hangsúlyt az állatokkal történő kommunikációra és a tanításukra helyezzük. Aki megismeri a tanulásmódot, tudja, hogyan nyúljon az állatokhoz és miként lehet pozitív módszerekkel tanítani, az a tudását az emberekkel történő kommunikáció során is hasznosítani tudja. A rendhagyó órák és a Cirkusz Kommandó túlmutatnak a klasszikus felelős állattartásról szóló foglalkozásokon, inkább az állatokkal történő tréninget helyezik a középpontba. Olyan etológián alapuló módszereket használunk, amiket a kutatásaim során fejlesztettünk ki. Ilyen például a formálás bemutatása, ami egy operáns kondicionálásra alapuló tanítás. Ebben az esetben nem utasítást

kap az állat, hanem olyan szabadon viselkedik, ahogy a természetben is. A trénernek pedig a viselkedése azon részeire, amik jók, apró lépésekben folyamatosan ráérősítenek, ami által az adott viselkedés megszilárdul. Ez egy sokkal izgalmasabb dolog, mint az, hogyan kell megtanítani egy feladatot. Ha az emberek elsajátítják a jó és hatékony kommunikációt, megtanulnak dicséret által formálni valakit, akkor az a mindennapi szociális interakcióik során is sokat segít.

– **Tebát a felelős állattartás foglalkozások fő célja a megfelelő hozzáállás átadása?**

– Így van, elsősorban a tudományos kutatásokon nyugvó módszereket és az állatokhoz való megfelelő hozzáállást kell átadni, és nem csak olyan közhelyeket, amelyekkel mindenki tisztában van. A gyerekeket meg kell tanítani a dicséret fontosságára, ami nemcsak az emberekkel, hanem az állatokkal is működik, mert ezáltal tudják megoldani a felmerülő problémákat és új trükköket megtanítani nekik. A foglalkozásokon sok feladatot mutatunk a kutyusokkal, amiket utána a gyerekek is kipróbálhatnak. A trükkökön keresztül, saját élményként tapasztalják meg, hogyan lehet orvosolni az olyan általános problémákat, mint például, hogy a kutya ne húzzon séta közben. A gyerekek rengeteg sikerélményt szereznek a foglalkozások során, a tapasztalataikat pedig otthon, a saját állataikkal is kamatoztatni tudják.

– **Mi a különbség a Cirkusz Kommandó és a rendhagyó cirkuszpedagógiai tanórák között?**

– A rendhagyó tanórák a Fővárosi Nagycirkuszban, az előadások után zajlanak, amikre általában általános iskolások érkeznek, de tar-

tottunk már foglalkozást óvodás csoportnak vagy autizmussal élő gyerekeknek, ezért mindig az adott célcsoporthoz alakítjuk a programot. A Cirkusz Kommandó projekt keretében egy egész tanítási napra kitelepelünk a középiskolákba a cirkuszművészet világából származó ízelítőkkel, közös programelemekkel és szekciófoglalkozásokkal. A korosztályt figyelembe véve, ezeken az alkalmakon már egy picit mélyebbre megyünk az etológia és az önismeret terén, szem előtt tartva, hogy ne legyünk túl komolyak és a tanulók jól érezzék magukat.

A középiskolákba mindig négy terápiás kutyával, és négy felvezetővel érkezünk, akik mindannyian foglalkoznak terápiás kutya vagy segítő kutya képzésével. A rendhagyó órák esetében mindig az adott létszámhoz alakítjuk a kutyusok létszámát. A terápiás kutyás alapítványunkkal évek óta tartunk foglalkozásokat, így a Fővárosi Nagycirkusz programjait is úgy alakítottuk ki, hogy tartalmazzanak etológiát, pszichológiát, pedagógiát és élménypedagógiát. Mindkét program nagy sikerrel fut, ezért reméljük, hogy még sok fiatalal meg tudjuk ismertetni játékos formában az állatok igényeit, viselkedését, etológiáját.

Petró Eszter a Fővárosi Nagycirkusz állatvédelmi referense, etológus, állatréner, kutyakiképző az Eötvös Loránd Tudományegyetem Etológia Tanszékén szerzett mesterdiplomát, majd végezte el a doktori iskolát. 2009 óta habilitációs kutyakiképző, jelenleg az Eötvös Loránd Kutatóközpontjának Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézetének kutatócsoportjában folytatja tovább a kutya-ember kapcsolattal foglalkozó kutatásait.

Szekáry Zsuzsanna
Fotók: Urbán Ádám

Petró Eszter partnerével Bizsuval, a spániellel a Szent Angéla Ferences Gimnáziumban tartott Cirkusz Kommandó foglalkozáson
Fotó: Urbán Ádám

A Sztyeppe illata

Áprilistól a fővárosi nagycirkusz műsorán

A vadregényes keleti sztyeppék mondákkal és gazdag történelmi hagyományokkal átítatott, egzotikus világába kalauzol a Fővárosi Nagycirkusz új, április 5-től látható A sztyeppe illata című műsora. Türk-mén, üzbég, mongol, azeri, magyar és ukrán artistaművészek elevenítik

fel kulturális gyökereiket a cirkuszművészet segítségével. A műsorban autentikus zenére vágató lovak, hajlékony és vakmerő artisták és megannyi csoda vár.

Idén már többszáz tanuló vett részt a Fővárosi Nagycirkusz rendhagyó óráin

Soha nem látott népszerűséggel zajlanak a rendhagyó órák a Fővárosi Nagycirkuszban. Hetente háromszor, különböző tematikájú, az előadásokhoz kötődő cirkuszpedagógiai foglalkozásokkal várják a szakemberek az osztályokat és pedagógusait.

A Fővárosi Nagycirkuszban az előadások után rendhagyó órákat tartanak a manézsbán általános- és középiskolai tanárok, valamint neves szakértők és egyetemi tanárok közreműködésével, a legkülönbözőbb tantárgyakban és témakörökben: matematika, fizika, biológia, irodalom és felelős állattartás.

Ezen a héten több mint 150 diák vesz részt a cirkuszpedagógiai fog-

lalkozásokon, akik az ország számos pontjairól érkeznek: Budapestről, Ceglédre, Lovasberényből, Vecsésről, Albertfalváról, Gyömrőről és Veresegyházról. Velük együtt, az idei rendhagyó órákon részvevő tanulók száma máris eléri az 500 főt.

A Fővárosi Nagycirkuszban az előadások után tartott rendhagyó cirkuszpedagógiai foglalkozásokon különböző, a Nemzeti alaptantervhez illeszkedő, foglalkozások nagy sikert aratnak a diákok körében

Fotó: Fővárosi Nagycirkusz

A rendhagyó órák célja az iskolában megszerzett tudás elmélyítése, az elméleti ismeretanyag gyakorlati, élménnyé varázslása. A 45 perces foglalkozások során a diákok jobban

megérthetik a már korábban tanult alapfogalmakat, valamint megismerkedhetnek új, érdekes jelenségekkel, folyamatokkal is. A tanárok széleskörű módszertannal: az élménypedagógia, a kompetenciafejlesztés és az ismeretbővítés eszköztárával hozták közelebb a tanulókhöz az előadás során látott produkciókat, miközben visszautalnak az előzetes információkra, és befogadhatóbbá teszik az iskolai tudásanyagot, vagy éppen új fogalmakkal ismertetik meg a tanulókat.

A nagy népszerűségnek örvendő program egész évben folytatódik, amelyről bővebb információkat a <https://fnc.hu/rendhagyotanora/> oldalon olvashatnak.

Színházi olimpia az Esztergomi Várszínházban

Három rangos előadás az Évfordulók évadában

Három rangos előadást fogadhat az Esztergomi Várszínház a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia programjaiból június 18. és 30. között. Horányi László, a szabadtéri téatrum igazgatója kiemelte: nagy megtisztetés számukra, hogy a 35. jubileumi évadukban nézőik így ott lehetnek a világ színházainak ünnepi találkozásán.

Évfordulók évadaként hirdeti meg az Esztergomi Várszínház a nyári műsorát a jubileumi, 35. sze-

zonjuk és a város 1050 esztendővel ezelőtti megalapításának tiszteletére. A nyitányuk pedig a Nemzetközi Színházi Olimpia három előadása lesz. Magyarország még soha nem rendezett ilyen jelentőségű eseményt. Hetven helyszínen ötszáznál is több előadás és kísérőprogram várja az érdeklődőket a húsvétkor induló nagyszabású találkozón.

Horányi László, az Esztergomi Várszínház igazgatója fontos és ünnepi mérföldkőnek tartja, hogy a szabadtéri téatrum és a város ilyen módon részesévé válik a színházak

magyarországi nemzetközi seregszemléjének.

Esztergomban a Nemzetközi Színházi Olimpia jegyében június 18-án láthatják a nézők Petőfi Sándor A helység kalapácsa című népszerű elbeszélő költeményéből készült előadást a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház előadásában. A beregszászi társulat és a Nemzeti Színház közös produkciójának rendezője Vidnyánszky Attila, aki téatrumot, illetve elődjét alapította. A háború miatt hazájukat elhagyni kényszerülő színészek miközben önfeledten,

szellemesen komédiázva életre keltik a legendás hősokeket: szemérmes Erzsókot, Fejenagyot, a kovácsot, Haranglábat, Bagarját, Vitéz Csepü Pal-kót, Mártát és a lágyszívű kántort, utalnak arra is, mi zajlik a lelkükben a jelenben, otthonuktól távol.

A Dunakanyar fővárosában június 25-én a németországi Bambergből érkező Theater im Gärtnervertel társulata Médeia című produkcióját mutatja be magyar szinkrontolmáccsal. Simon Stone Euripidész alapján írta a darabot, a rendező Nina Lorenz. Stone adaptációja a jelenbe helyezi Médeiát, és az ókori tragédiát egybefonja egy valós történettel. Ebben az izgalmas, formabontó előadásban Médeiából Anna lesz és néző választ is kaphat arra, a világ fogott össze Anna ellen vagy Anna a világ ellen? Vagy mindenki együtt a gyerekei ellen?

Schwechtje Mihály Az örökség című drámáját a Komáromi Jókai Színház hozza el Esztergomba a Nemzetközi Színházi Olimpia jegyében június 30-án. Rédli Károly rendezésében Lakatos Róbert zenéjével látható a megtörtént, valós esetet bemutató előadás. Az író- filmrendező színpadi műve 2020-ban a legjobb magyar dráma díját nyerte el. A történet egy gyermekorvosról szól, aki Németországból hazatérve édesanyja hagyatéki ügyét rendezve szembesül azzal, mi történik a mélyszegénységben élő cigányok gyermekeivel a telepen, amit mindenki csak Koreának hív. Az eltűnt gyerekek sorsa mögött olyan társadalmi problémákat boncolgat a mű, amelyek alól ma sem lehet kitérni.

Horányi László hozzáfűzte: már formálódik a nyári évaduk, bízunk abban, hogy sokszínű repertoárral tudják meglepni a közönséget, s ennek kiemelkedő része a Nemzetközi Színházi Olimpia. Úgy gondolja, egy apró ösztönmozgató színházi találkozó érzékelt hozzájuk a három előadással, és így méltóképp tisztelgethetnek az esztergomi kettős ünnepe előtt.

„Kedves mintáimat utánzom ezen az esten, tehát feje tetejére állítom a világot, összecserélem az északi sarkot a délivel, szőr ellenében simogatok. Úgy csinálók káoszt, hogy a végén rend legyen.” – mondja Berecz András, hozzátéve, ez a bolondos mesemondás-fajta nagyon régóta vonzza őt. „Az udvari bolondok is úgy mondtak emberjavító igazságokat, hogy bukfengették a szavakat.”

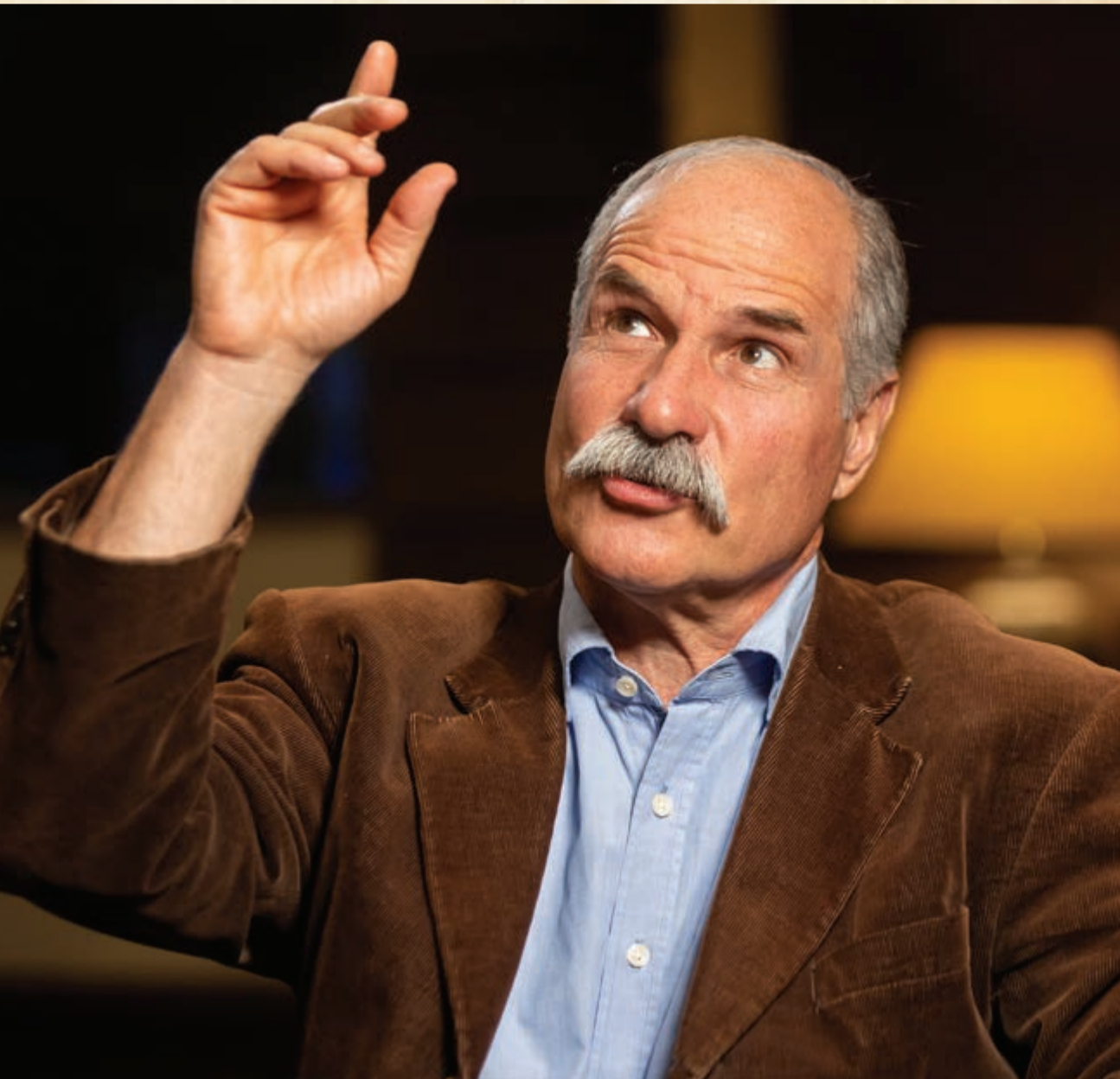
„Számár Jóska és Hazug Pista is Gyergyóalfalunak volt ékessége, két igen tréfás, nagyon jól beszélő ember.” – ismerteti az idézett mesemondókat az előadó. „Számár Jóska inkább a sziporkákban volt erős, nevét onnan kapta, hogy számárfogattal járkált mindig. Lenézett ember volt, de a kollektivizálás idején, amikor alkalmatlan emberek úgy érezték, hogy vezethetnek egy egész faluközösséget, akkor ő minden szavával oda tudott nekik pirítani. Ezeket az emlékezetes sziporkáit jegyezte

meg a nép, és ezekből különböző meseváltozatok lettek. Éppen olyan volt ő, mint a régi udvari bolondok, hogy rögtönözve tudott csoda-igazságokat mondani. Ezt a módszert már Shakespeare is pontosan tudta, hiszen például Rómeó is ezt mondja egy helyütt (Kosztolányi fordításában): <<De te úgy üzöd a szójáték könnyed művészetét, mint robotot, és ezért botot érdemelsz, pajtás, botot. Nem a szellemed kaptatod, csak a nyelved koptatod, s ezzel aztán köpöd a másoktól kapott-kopott-lopott élceket.>> Ez a pár sor pontosan leírja, hogy a jó szójátékkal a szellemét kaptatja, és nem a nyelvét koptatja az ember. Na, ezt tudta Számár Jóska is, a kopott, szamaras ember, aki mások helyett mondta ki az igazságot.”

„Hazug Pista pedig a hosszas, nagy elbeszélések mestere volt.” – fűzi tovább Berecz András. „Neki ugye, a neve is mutatja, hogy milyen típusú mesékkel foglalkozott, mert ez a mostoha világ az ilyen elrugaszkodott, szárnyas beszédek egyszerűen csak hazugságnak nevezte. Hazug Pista bácsi mindenkitől távol lakott, és akik arra jártak, mind vittek neki pálinkát, túrót, sajtot, kenyeret, ő pedig leültette őket egy fatönkre, vagy egy pokrócra, és mesélt nekik. Bolondos, szép meséket, amolyan háriádákat, hiszen tudományos szó is van már erre. Ő egy nagyotmondó mesélő volt, aki úgy forgatta a világegyetemet a mutatoujján, mint a

futballkapus a labdát. A mesék nagy része saját gyűjtés, hiszen nagyon sokat jártam Gyergyóalfaluban Hazug Pista bácsinál, akit Számár Jóska is sokat faggattam. Vele ugyanis már nem találkozhattam, mert mire rákaptam Gyergyóra, ő már meghalt.”

„Nagyon sokat járom a magyar nyelvterületet, határon túl is, a diaszpórát is. Sokat beszélgetek az emberekkel. Ez a mesterségem legszebbik része, hogy a műsor után összeülünk, Stockholmtól Rómáig, Gyergyószentmiklóstól Szombathelyig, és beszélgetünk. Ilyenkor hallok, hogy a magyar nyelv állapota hol tart. Egyelőre nekem úgy tűnik, hogy a legnagyobb egészségnek Székelyföldön örvend.” – összegzi Berecz András. „Székelyudvarhely, Csik, Gyergyó, a kelet-erdélyi rész. Az ottani magyar nyelv képes a saját erejéből megújulni, és ez nemcsak azzal függ össze, hogy ügyesen és jól beszélnek, nagyon sok szép magyar szót alkalmaznak, amit másutt már nem is ismernek. Azzal is összefügg ez, hogyha beszél valaki, figyelni tudnak rá. Ezt a folyamatos és alapos figyelmet nem mindenütt tapasztaltam, a nagyvárosokban például nincs meg. Meg tudják várni az ügyesen felépített, a szórenddel játszó mondatokat, és még a gyermek is örülni tud neki. Ez nagyon nagy kincs. A nyelvet fenntartani nemcsak a beszélő tudja, hanem a figyelmes hallgató is.”

Két színházban, három előadás

250. jubileumát ünnepli Székely Csaba Bánya-trilógiája

Székely Csaba jellegzetes módon ábrázolja a mai erdélyi környezetet. Humor és keserűség, abszurdba hajló realista-irónikus hangvétel jellemzi. Hasonlóan az ugyancsak a Székelyföldön született Tamási Áronhoz vagy az Európa távolabbi sarkából az ír Martin McDonaghoz illetve a klasszikusok közül Csehovhoz.

A többszörösen díjnyertes **Bányavirág** című Székely Csaba-dráma folytatása a **Bányavakság**, majd ezt követi a trilógia harmadik része, a **Bányavíz**. Ugyanazon a kis erdélyi bányász-településen játszódnak, de más szereplőkkel és más problémákkal.

Székely Csaba a Bányavirágban az alkoholizmust, a munkanélküliséget és az ezekből fakadó öngyilkosságot állítja középpontba, a Bányavakságban mindez kiegészül a korrupcióval és az idegengyűlölettel, majd a Bányavízben a papok magatartásával is foglalkozik. 2012. március 2-án a Pincészínházban volt a trilógia első részének budapesti bemutatója **Csizmadia Tibor** rendezésében.

Nem kellett sokáig várni, és már ősszel érkezett a második rész, a Bányavakság, de ezt már a Székény Színházban (a FÜGE-vel koprodukció) mutatta be Csizmadia Tibor vezetésével az alkalmi csapat. Az előadás egyik érdekessége, hogy Florint, a román rendőrt öten is játszották eddig a produkcióban: Széles László, Némedi Árpád, Anger Zsolt, Szikszai Rémusz és jelenleg Epres Attila.

2013-ban újra két Bánya-bemutató volt Budapesten: a Székényben a harmadik részt, a Bányavízet ugyancsak Csizmadia Tibor állította színpadra. A Bányavirágból pedig a Nemzeti Színházban is készült egy előadás Sebastyén Ába rendezésében, a produkció később átkerült a Játék-szín műsorára.

Érdekesség, hogy a nemzeti színház Bányavirág előadásban Bozó Andrea átvette Tompos Kátya szerepét. Volt olyan nap, amikor szinte skizofrén állapotba került: délután ebben az előadásban bűjt Ilonka bőrébe, este pedig a másikban, a Pincészínházban. A darab mindkét helyen ugyanaz volt, de a végszavak, a partnerek mások.

A Csizmadia Tibor rendezte Bánya-előadások több díjat is bezsebeltek. A Bányavirág 2012-ben a VIDOR Fesztiválon a legjobb kamaraszínházi előadás, **Kaszás Gergő** pedig a legjobb férfi alakítás díját vehette át. **Bozó Andrea** a Bányavízben Irénke megformálásáért 2014-ben elnyerte a legjobb mellékszereplő díját mind a Színkritikusoktól, mind a VIDOR Fesztiválon.

2023-ban érdekes jubileumhoz ért a Bánya-trilógia. A második rész, a Bányavakság a Székény Színházban március 11-én 83. alkalommal volt látható, ez lesz egyben a sorozat 250. előadása. (A Bányavirág a Pincészínházban 115., a Bányavakság a Székényben 52. előadásán van túl.)

Mindhárom produkciót **Csizmadia Tibor** állította színpadra.

Kaszás Gergő, Bozó Andrea és Tóth József az összes előadásban szerepel, **Eke Angéla** és **Epres Attila** kettő-kettőben, **Vándor Éva** és **Ágoston Péter** pedig egy-egy részben kelti életre Székely Csaba karaktereit.

SEGÍTSÉG, MEGNŐSÜLTEM!

Pindroch Csaba áprilisban érkezik a Mórincz Zsigmond Színház nagyszínpadára

„Mert csak a bátrak mernek házasodni!” - Házasoknak, házasulandóknak és mindenki másnak, szól a darab. Intenzív színházi élményt és garantált szórakozást ígér Pindroch Csaba egyszemélyes vígjátéka, a Segítség, megnősültem!, melyet április 15-én láthatnak Nézőink a Mórincz Zsigmond Színház Nagyszínpadán.

A Sebastyén Elemér azonos cí-

mű sikerkönyvéből íródott produkció már túl van a 150. előadáson. Pindroch Csaba társ-dramaturgként, producerként és egyedüli szereplőjeként jegyzi, a darab rendezője pedig Radnai Márk.

A hagyományos bohózat és a modern stand-up comedy stílusjegyeit egyaránt felvonultató előadás sajátos görbe tükröt tart az esküvő előtti és utáni hétköznapi legkülönbözőbb komikus vagy éppen keserű pillanatainak. Mindannyiunk

számára ismerős helyzeteket láthatunk, felszabadult nevetéssel ismerhetünk magunkra Pindroch Csaba sokoldalú és őszinte játékát nézve, aki a házasság témájában jártas és végtelenül szerethető színészként bravúrosan találja ezt a nem mindennapi színházi fogást.

A zabolátlan humor és irónia ellenére azonban ez az anekdota-szerű történetekből álló férfimonológ nem más, mint tisztelgés a nők, a szerelem és a házasság előtt.

„Bár tele van csipős megjegyzésekkel és humoros szituációkkal, mégis olyan ez a darab, mint egy szerelmi vallomás. Üzenet tölem személyesen a feleségemnek, továbbá minden férfitől valamennyi nőnek, köszönetképpen azért a fontos, hihetetlenül boldogító, de olykor végtelenül bosszantó és így rengeteg humorforrást adó csodálatos emberi kapcsolatért, amit úgy hívunk, hogy házasság” – mondja Pindroch Csaba.

Impresszum:

Magyar Teátrum – színházi magazin – megjelenik: július és augusztus kivételével havonta – 2009-ben alapította a Magyar Teátrumi Társaság Egyesület, 1053 Budapest, Királyi Pál u. 18. Telefon: 06 (20) 500-2714; alapító főszerkesztő: **Fekete Péter** – Kiadja a Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft., felelős kiadó a Kft. ügyvezetője – Szerkesztőség: 5600 Békéscsaba, Andrassy út 1-3., – Örökös felelős szerkesztő: **Józsa Mihály** – Szerkesztő: **Kovács Attila** – Korrektor: **Nyerges Tünde** – Magyar Teátrum Online: www.magyarateatrum.hu, online szerkesztés: **Aradszki Zoltán** – Olvasói e-mail: level@magyarateatrum.hu, előfizetés-megrendelés e-mail: rendel@magyarateatrum.hu – Terjeszti a kiadó, a Lapker Zrt. és Magyar Posta Zrt., terjesztéssel kapcsolatos e-mail: terjesztes@magyarateatrum.hu – Grafika: **Lengyel Tibor**, LogoDepo Kft., Tel.: 06 (94) 511-350, e-mail: info@logodepo.hu, DTP: **Peidl Péter** – Nyomtatás: Mediaworks Hungary ZRT., 9021 Győr, Újlak u. 4/a., Vezérgazgató: **Szabó Ferenc** – Nyomdaüzem: 6729 Szeged, Szabadkai út 20. – ISSN 2061-1501

Támogatóink:

Magyar Kultúráért Alapítvány

Petőfi
Kulturális
Ügynökség

